

Cultuur op de Kaart

Cultuurnota 2009-2012
Provincie Noord-Holland

9 september 2008

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
1. INLEIDING	4
2. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	5
3. ROLOPVATTING	7
3.1 VIER ROLLEN VAN DE PROVINCIE	7
3.2 VERSCHUIVINGEN 2009 – 2012.....	7
4. HOOFDLIJNEN VAN BELEID 2009 - 2012	10
4.1 COLLEGEPROGRAMMA 2007 - 2011.....	10
4.2 BELEIDSVISIE 2009 – 2012	10
5. LEVEND VERLEDEN	12
5.1 VISIE	12
5.2 ROLOPVATTING.....	14
5.3 VAN BESTAAND NAAR NIEUW BELEID	14
5.4 UITVOERING.....	17
6. GENIETEN EN MEEDOEN	21
6.1 VISIE	21
6.2 ROLOPVATTING.....	25
6.3 VAN BESTAAND NAAR NIEUW BELEID	26
6.4 UITVOERING.....	30
7. MOOI NOORD-HOLLAND	36
7.1 VISIE	36
7.2 ROLOPVATTING.....	37
7.3 VAN BESTAAND NAAR NIEUW BELEID	38
7.4 UITVOERING.....	39
8. INSTRUMENTARIUM	41
8.1 PROVINCIALE UITVOERINGSORGANISATIES	41
8.2 PROGRAMMA'S EN PROJECTEN	43
8.3 UITVOERINGSREGELINGEN	44
8.4 INVESTERINGEN IN INFRASTRUCTUUR	44
9. METEN, EVALUEREN EN ACTUALISEREN	45
9.1 METEN EN EVALUEREN.....	45
9.2 ACTUALISEREN	46
10. FINANCIËEL OVERZICHT CULTUURNOTA 2009-2012	47
 BIJLAGE OVERZICHT CULTUURNOTA BELEID 2009-2012	 49

Voorwoord

Cultuur weet mensen te raken en in vervoering te brengen. Ook laat cultuur mensen met andere ogen naar de wereld kijken. Maar de maatschappelijke betekenis van cultuur reikt veel verder dan een individuele beleving. Cultuur vormt een bindende factor in de samenleving. Culturele activiteiten verbinden Noord-Hollanders met elkaar, met hun omgeving en met hun wortels. Daarnaast zijn cultuur en cultuurhistorie vaste waarden in Noord-Holland, die op hun beurt beweging en verandering veroorzaken. Kunstenaars en culturele voorzieningen zorgen voor meer creativiteit en innovatie wat een positief effect heeft op het vestigingsklimaat. Ook kan cultuur bijdragen aan goed onderwijs. Kortom, voldoende reden voor de provincie om een actief cultuurbeleid te voeren.

Noord-Holland is rijk aan cultuur. Theaters, musea, muziekpodia en kunstenaarsinitiatieven zijn ruim aanwezig. Steeds meer scholen betrekken cultuur in het onderwijs. Dit betekent echter niet dat iedereen vanzelfsprekend toegang heeft tot het culturele aanbod in onze provincie. Niet alle doelgroepen worden goed bereikt en het aanbod sluit niet altijd aan bij hun specifieke wensen. Dit komt onder meer doordat de Noord-Hollandse bevolking verandert. Culturele voorkeuren veranderen door diversiteit, individualisering en concurrentie op de 'vrijtijdsmarkt'. Om cultuur toegankelijk te maken voor iedereen is het nodig kinderen van jongs af aan in aanraking te brengen met cultuur en kansen te benutten door verbindingen te leggen met economie en toerisme.

Ook in ruimtelijke zin verandert Noord-Holland in snel tempo. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn nodig voor economische groei en goede bereikbaarheid. Deze ontwikkelingen hebben grote invloed op Noord-Hollandse landschappen, objecten en structuren die de identiteit van onze provincie in zich dragen. Landschappen, molens, dijken en stolpen bepalen mede de identiteit van onze provincie. Samen met de verhalen en tradities zorgen deze plekken er voor dat Noord-Holland een fantastische provincie is om te wonen, werken en recreëren. Om dit voor onze provincie te behouden en te versterken wil ik de komende jaren cultuur een prominentere plaats op de kaart van Noord-Holland geven.

Sascha Baggerman
Gedeputeerde Cultuur

1. Inleiding

Voor u ligt de Cultuurnota Cultuur op de Kaart 2009 – 2012. In deze nieuwe Cultuurnota geven wij aan wat de doelstellingen van ons cultuurbeleid voor de periode 2009 – 2012 zijn en hoe wij deze doelen willen bereiken.

In ons collegeprogramma 2007 – 2011 “Krachtig, in Balans” staat dat wij de drie kerntaken van ons cultuurbeleid – cultuurbehoud, cultuurparticipatie en cultuureducatie – onverkort zullen voortzetten. Met ons beleid voor de komende vier jaar bouwen we voort op het beleid dat wij met Cultuur Verbindt in 2005 – 2008 hebben ingezet.

Het motto voor ons cultuurbeleid voor 2009 - 2012 is “Cultuur op de kaart.”

Wij zetten cultuur prominenter op de (Noord-Hollandse) kaart. Letterlijk op de kaarten die voor ruimtelijke ontwikkelingen gebruikt worden. Figuurlijk in de zin dat we bewoners en bezoekers het culturele aanbod willen tonen en hen willen verleiden om hieraan deel te nemen.

Deze Cultuurnota is het laatste deel van het drieluik Discussienota, Kadernota, Cultuurnota. We borduren in deze nota voort op de kaders die Provinciale Staten op 23 juni 2008 in de Kadernota hebben vastgelegd.

In deze Cultuurnota schetsen wij eerst een aantal trends en ontwikkelingen. Deze vormen een belangrijke achtergrond bij de keuzes en prioriteiten voor ons beleid voor de komende jaren.

Hierna gaan we nader in op de verschillende rollen die wij als provincie spelen op het terrein van cultuur en cultuurhistorie en zetten wij de hoofdlijnen van ons cultuurbeleid voor de periode 2009 – 2012 uiteen.

In de hoofdstukken daarna worden per thema de concrete doelen, beoogde resultaten en acties beschreven. Vervolgens behandelen wij het instrumentarium waarmee we de gestelde doelen willen bereiken en beschrijven wij de wijze waarop we ons beleid de komende jaren willen monitoren op resultaten en op interactieve wijze actueel willen houden.

We sluiten af met de financiële uitwerking van ons cultuurbeleid 2009 - 2012.

Tenslotte: u heeft nu de papieren versie van de Cultuurnota in handen. Na accordering van Provinciale Staten zal van deze nota een publieksversie worden gemaakt in de vorm van een innovatief vormgegeven, interactieve website. Het beleid wordt in kaart en beeld gebracht en de voortgang van de resultaten zal (jaarlijks) te volgen zijn.

2. Trends en ontwikkelingen

In de samenleving zijn een aantal trends en ontwikkelingen waar te nemen die van invloed zijn op onze beleidsvoornemens voor cultuur en cultuurhistorie in Noord-Holland.

Verandering in bevolkingssamenstelling

De Noord-Hollandse bevolking wordt de komende jaren grijzer en multicultureler. Daarnaast is sprake van toenemende individualisering. De culturele voorkeuren en het culturele gedrag van mensen verandert daardoor. Cultuurdeelname heeft een sterkere concurrentie van andere meer commerciële vrijetijdsbestedingen.

In de plattelandsregio's is door de achteruitgang van de agrarische sector een proces van verstedelijking gaande. De van oorsprong agrarische bevolking maakt plaats voor andere groepen, voor wie de aanwezigheid van culturele voorzieningen een basisvoorwaarde voor vestiging is. Deze ontwikkelingen vragen om een nieuwe visie op het samenbrengen van vraag en aanbod op het gebied van cultuur.

Mondialisering en regionale identiteit

De opkomst van internet en andere nieuwe media-toepassingen heeft voor iedereen de wereld dichtbij gebracht. Onder invloed hiervan maakt de verbondenheid met de eigen nationaal georiënteerde cultuur plaats voor een mondiale populaire cultuur. Tegelijkertijd neemt door de voortschrijdende globalisering het belang van regionale identiteit toe. In een steeds meer gemedialiseerde samenleving, waarin bovendien culturele diversiteit en individualisering kunnen zorgen voor wrijving en afstand tussen groepen, groeit de behoefte aan culturele verbondenheid. Cultuur en cultuurhistorie vormen belangrijke pijlers in het versterken van regionale identiteit en dragen bij aan culturele verbondenheid en sociale cohesie.

Cultuur en economie

De economische betekenis van cultuur groeit. In de onderlinge concurrentie tussen steden en stedelijke netwerken vormt cultuur in toenemende mate een bepalende voorwaarde voor een goed vestigingsklimaat. Culturele voorzieningen en een goed cultureel klimaat vergroten de aantrekkelijkheid van een stad of gebied voor jonge hoog opgeleiden en daarmee voor bedrijven.

Daarnaast wordt creativiteit meer en meer één van de belangrijke dragers van economische ontwikkeling. Met het oog op de snel opkomende economieën in andere delen van de wereld, zal het belang van de creatieve economie voor de internationale concurrentiepositie van Nederland toenemen. Inmiddels vormt de creatieve economie – kunsten, media, entertainment, vormgeving, mode en game-design – 23% van de werkgelegenheid in Noord-Holland inclusief Amsterdam.

Cultuur en ruimtelijke kwaliteit

Door verstedelijking van de provincie, ontwikkeling van bedrijvigheid en achteruitgang van de agrarische activiteiten verandert de leefomgeving van kwaliteit.

De open Noord-Hollands cultuurlandschappen en cultuurhistorische dorps- en stadsgezichten komen onder invloed van deze ontwikkelingen onder druk te staan.

Historische provinciale structuren, zoals het oer-IJ gebied en de Westfriese Omringdijk, maar

ook de molens en de stolpboerderijen zijn belangrijke elementen in het landschap. Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed is steeds nauwer verbonden met de ruimtelijke opgaven van de provincie op het gebied van de inrichting (structuurvisie), water (dijken) en groen (landschappen).

Ontwikkelingen in het culturele veld

In het culturele veld is een groeiend besef van het belang van (meer) ondernemerschap. Zeker jonge kunstenaars stellen zich onafhankelijker op van ondersteuning door de overheid en zoeken andere kanalen om hun werk te realiseren. Dit betekent dat het kwaliteitsaanbod niet langer is voorbehouden aan door de overheid gesubsidieerde kunstenaars en kunst en cultuur steeds meer een gezamenlijke verantwoordelijkheid van publieke en private partijen worden. Daarbij kan naast de artistieke potentie ook de economische potentie van talentvolle kunstenaars sterker benut worden.

In de afgelopen twee jaar is in diverse publicaties en onderzoeksrapporten (All that Dutch, Second Opinion, rapporten van de commissie d'Ancona en commissie Alons) de aandacht gevestigd op de huidige staat van de kunsten in Nederland. De rapporten constateren een toenemende versnippering van middelen, onvoldoende aansluiting tussen aanbod en afname, een gebrek aan voeling met maatschappelijke ontwikkelingen en grote moeite om een breed publiek te vinden en uit te bouwen.

Met name binnen de podiumkunsten en de beeldende kunst is het inzicht ontstaan dat voor de maatschappelijke betekenis van de kunsten het van groot belang is dat in gezamenlijkheid gericht werk wordt gemaakt van het bereiken en vasthouden van nieuw publiek.

Daarnaast is het culturele veld sterk in diversiteit toegenomen en diffuser geworden. De grenzen tussen amateurkunst en professionele kunst en tussen high culture en low culture zijn vooral door de opkomst van jongerencultuur sterk vervaagd. Meer en meer vinden cross-overs tussen kunstvormen plaats en wordt kunst beoefend buiten de bestaande kaders en gevestigde structuren om.

Dit leidt tot nieuwe verbanden en partnerships, die het culturele domein dat was voorbehouden aan kunstenaars en culturele instellingen openbreken en vragen om een meer integrale benadering. Zo worden er allianties gesloten tussen culturele instellingen en woningbouwcorporaties om de leefbaarheid in de wijk te vergroten en werken bedrijfsleven en kunstenaars samen aan innovatie.

Een groot aantal van bovengenoemde ontwikkelingen kunnen wij als provincie niet zelf actief beïnvloeden. Echter, ze vormen voor ons een belangrijke achtergrond en uitgangspunt in onze beleidskeuzes en de prioriteiten die we voor 2009 - 2012 stellen.

3. Rolopvatting

3.1 Vier rollen van de provincie

Het Rijk en de gemeenten dragen primair de verantwoordelijkheid voor kunst en cultuur in Nederland. Als provincie opereren wij aanvullend op de andere overheidslagen.

In ons cultuurbeleid onderscheiden wij vier rollen, die hieronder in volgorde van groeiende mate van eigen provinciale invulling zijn omschreven.

1. Wettelijke taken

Op het gebied van monumenten, archieven, archeologie, bibliotheken en media vervullen wij een aantal taken die wettelijk zijn bepaald.

2. Middenbestuur

De toegevoegde waarde als middenbestuur ligt op het verbinden en het samenwerken met andere partijen, onze netwerkfunctie en het aanjagen van (innovatieve) ontwikkelingen. Wij stimuleren bovenlokale ontwikkelingen en regionale samenwerking. Lokale partners ondersteunen we in hun streven naar effectief en efficiënt cultuurbeleid.

3. Afspraken met medeoverheden

Convenanten of co-financiering met Rijk en/of gemeenten zijn een aantrekkelijke vorm van vergroten van de mogelijkheden. Door afspraken te maken over gezamenlijke financiering kunnen betere resultaten worden bereikt.

4. Autonome beleidskeuzes

Daar waar wij constateren dat onvoldoende beleidsmatig antwoord door andere overheden wordt geboden, kunnen wij ervoor kiezen om zelf middelen beschikbaar te stellen en autonoom beleid te formuleren.

Bij de beschrijving van onze concrete beleidskeuzes in deze nota zullen wij iedere keer formuleren hoe wij invulling willen geven aan onze rol en waarom.

3.2 Verschuivingen 2009 – 2012

Rijksbeleid

In de rolverdeling tussen Rijk, provincie en gemeenten is sprake van een aantal grote veranderingen.

Het Rijk heeft in de uitwerking van de nota *Kunst van Leven*¹ het subsidiestelsel grondig gewijzigd. Op het gebied van de podiumkunsten² is besloten primair de verantwoordelijkheid te nemen voor een beperkte *basisinfrastructuur*, geconcentreerd in de grotere steden in Nederland. De verantwoordelijkheid voor de kleinere gezelschappen, waaronder een belangrijk deel van de Noord-Hollandse jeugdtheatergroepen die voorheen in samenwerking met het Rijk door ons gefinancierd werden, is overgedragen aan het Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten+ (NFPK+).

---

¹ *Kunst van Leven*, ministerie van OCW, juni 2007

² *Verschil Maken*, herijking Cultuurnotasytematiek, Ministerie OCW, 2 juni 2006.

Ook op het gebied van cultuurbereik draagt het Rijk haar verantwoordelijkheid over aan een fonds, het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Daarnaast stopt de *Geldstroom BKV*. Vanaf 2009 ontvangen in Noord-Holland alleen de steden Alkmaar, Haarlem, Haarlemmermeer en Zaanstad gelden van het Rijk voor beeldende kunst en vormgeving.

De nieuwe *Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)* en de nieuwe *Wet ruimtelijke ordening (nWro)* zullen de rolverdeling tussen Rijk, provincie en gemeenten op het gebied van monumenten en ruimtelijke inrichting aanmerkelijk wijzigen. Uitgangspunt is dat iedere overheidslaag een eigen verantwoordelijkheid krijgt onder het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet.'

In het kader van de nieuwe *Wet ruimtelijke ordening* formuleren wij als provincie een structuurvisie waarin wij onze belangen met betrekking tot het grondgebied van Noord-Holland vastleggen. Deze belangen bepalen de actieve rol van de provincie op het gebied van cultuur en ruimtelijke inrichting.

Door de modernisering van de *Monumentenwet (MOMO)* zal de provincie in de toekomst een belangrijkere rol spelen in het beheer van cultureel erfgoed in het landelijk gebied.

Het *rapport Lodders*³ stelt voor de rol van de provincie op het terrein van monumenten en erfgoed te vergroten. In de visie van de commissie Lodders wordt de verantwoordelijkheid voor de Regionaal Historische Centra overgeheveld van Rijk naar provincie. Ook zal de rol van de provincie ten aanzien van monumenten in relatie tot ruimtelijke ordening in het verlengde van MOMO worden versterkt.

Daarnaast zal vanaf 2009 de verantwoordelijkheid van de Rijksdienst Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) voor het voormalige Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland (nu CENH) worden gedecentraliseerd naar de provincie.

Gebiedsgericht - regionale samenwerking

De gemeenten vormen bij de uitvoering van ons cultuurbeleid een vanzelfsprekende samenwerkingspartner. De afgelopen jaren hebben wij met succes geïnvesteerd in de ontwikkeling van cultuurbeleid bij kleinere gemeenten. De komende jaren willen wij ons meer richten op regionale samenwerking tussen gemeenten. Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor de grotere (cultuurcentrum) gemeenten.

Stimuleren van zelfstandigheid

Aanjagen van ontwikkelingen betekent ook op enig moment aanscherpen of ophouden. Nieuwe initiatieven moeten een eigen, zelfstandige werking krijgen, zodat geen onbedoelde afhankelijkheid ontstaat. De komende jaren zullen wij het ondernemerschap van culturele instellingen en kunstenaars versterken en voldoende kennis en beleid ontwikkelen bij scholen en culturele veld op het gebied van cultuureducatie.

Actieve rol met projecten en programma's

Wij gaan bij een aantal culturele projecten of programma's zelf het initiatief nemen. Met deze projecten en programma's willen wij flexibel inspelen op actuele ontwikkelingen die zich

---

³ *Ruimte, regie en rekenschap*, Rapport commissie Lodders, maart 2008.

voordoelen. De uitvoering van deze projecten en programma's wordt in opdracht van ons door andere partijen worden gerealiseerd. Mogelijk nemen we in sommige gevallen de uitvoering (deels) zelf ter hand. Voorbeeld hiervan is het in 2008 uitgevoerde project rondom de Abdij van Egmond.

Bij de te ontwikkelen projecten en programma's leggen we een accent op publieksmanifestaties en regionale samenwerkingsprogramma's met gemeenten.

Voor de financiering van de projecten en programma's flexibiliseren wij een deel van het budget van de provinciale uitvoeringsorganisaties voor 1^e lijns-activiteiten en innovatieve projecten.

4. Hoofdpijnen van beleid 2009 - 2012

4.1 Collegeprogramma 2007 - 2011

Het belangrijkste uitgangspunt voor deze Cultuurnota is ons collegeprogramma "Krachtig, in Balans." Hierin geven wij aan dat we de drie kerntaken van ons cultuurbeleid – cultuurbehoud, cultuurparticipatie en cultuureducatie – onverkort willen voortzetten.

Op grond hiervan hebben wij in ons collegeprogramma een aantal uitgangspunten benoemd voor ons cultuurbeleid voor de komende jaren:

- Blijvende aandacht voor de stimulering van culturele manifestaties en evenementen, van experimentele kunst en van beginnende kunstenaars (jong en oud);
- Jongeren moeten zoveel en zo divers mogelijk met cultuur in aanraking kunnen komen, zodat zij later daarin zelf keuzes kunnen maken. Bij het (financieel) stimuleren van culturele instellingen zullen wij de vraag betrekken of deze instellingen rekening houden met jongeren en multicultureel aanbod;
- Bevorderen van het cultureel ondernemerschap door een verbinding aan te brengen tussen cultuur, economie en toerisme;
- Stimuleren van lokale en regionale cultuuruitingen die typerend zijn voor de Noord-Hollandse identiteit en Noord-Hollandse erfgoed;
- Behouden van het karakteristiek Noord-Hollands landschap.

4.2 Beleidsvisie 2009 – 2012

Wij stellen ons ten doel bewoners en bezoekers bewust te maken van het Noord-Hollandse verleden, hen meer te laten deelnemen aan het culturele aanbod en een mooier Noord-Holland voor wonen, werken en recreëren te bieden.

Onze beleidsvisie hebben wij vertaald in drie thema's:

1. Levend Verleden

Doel: Het behouden en promoten van het Noord-Hollands erfgoed

2. Genieten en Meedoen

Doel: Meer bewoners en bezoekers actief en passief laten deelnemen aan cultuur

3. Mooi Noord-Holland

Doel: Versterken van de ruimtelijke kwaliteit in Noord-Holland door de inzet van culturele en cultuurhistorische waarden

De drie thema's hebben wij uitgewerkt in zes uitvoeringsprogramma's. Bij ieder programma geven wij aan welke operationele doelen wij beogen, welke (meetbare) resultaten we verwachten te bereiken en op welke wijze wij deze resultaten willen realiseren.

Met de keuze voor de thema's Levend Verleden, Genieten en Meedoen en Mooi Noord-Holland bouwen wij voort op het beleid uit de periode 2005 – 2008. Wel leggen wij een aantal nieuwe accenten. Deze accenten komen voort uit de evaluatie van de voorgaande cultuurnota, trends en ontwikkelingen die wij signaleren, de resultaten van het interactieve proces en onze ambitie om cultuur in Noord-Holland nadrukkelijker op de kaart te zetten.

Toegankelijkheid

De komende jaren leggen wij een stevig accent op het vergroten van de toegankelijkheid van cultuur voor bewoners en bezoekers van Noord-Holland. Door te investeren in educatie en het bereiken van nieuwe publieksgroepen. Wij zullen de bijzondere mogelijkheden die digitalisering ons hierbij biedt beter benutten.

Cultureel ondernemerschap

De culturele sector is gebaat bij een grotere betrokkenheid van particulieren, bedrijfsleven en publiek, ook in financiële zin. Private partijen investeren aanzienlijk in cultuur, bijvoorbeeld bij de herontwikkeling van cultureel erfgoed. Hoe breder de betrokkenheid is, des te sterker is de betekenis van cultuur voor de samenleving.

Wij bevorderen het cultureel ondernemerschap, onder meer door een sterkere verbinding aan te brengen tussen cultuur, economie en toerisme en door samenwerking tussen culturele instellingen op het gebied van marketing en promotie te stimuleren.

Innovatie

Wij willen in ons cultuurbeleid ruimte bieden aan innovatie door het (laten) ontwikkelen van provinciale voorbeeldprojecten. Daarbij denken we aan de uitwisseling tussen cultuur en andere sectoren en het gebruik van nieuwe media.

Jeugd

Wij focussen de komende jaren op de jeugd, zowel op school als daarbuiten. Daarbij zullen wij een verband leggen met onze Agenda Jeugd.

Door kinderen en jongeren zoveel en zo divers mogelijk met cultuur in aanraking te brengen, kunnen zij hierin later zelf keuzes maken.

Integraliteit

Om de waarde van cultuur ten volle te benutten is een integrale aanpak nodig. Dit betekent dat wij op een aantal onderdelen van ons beleid – zoals jeugd, ruimtelijke kwaliteit, landschap, toerisme en cultureel ondernemerschap - nadrukkelijk inzetten op samenwerking en integraliteit.

5. Levend Verleden

Doel: Noord-Hollands erfgoed behouden en promoten waardoor meer Noord-Hollanders zich bewust zijn van hun verleden en dit ook kunnen zien en bezoeken..

Belangrijkste resultaten eind 2012:

1. Identiteitsdragers als molens en stolpen zijn goed onderhouden
2. Programma voor dijken
3. Culturele biografie van Noord-Holland
4. Ten minste 30 projecten gericht op samenwerking en innovatie op het gebied van publieksonwikkeling van musea en archieven gefinancierd
5. Nieuw publieksvriendelijk archeologisch depot en informatiecentrum
6. Noord-Hollands digitaal museum

5.1 Visie

De komende jaren zetten wij in op het levend houden van het Noord-Hollands verleden door het behouden en promoten van ons Noord-Hollands erfgoed, zowel materieel als immaterieel. Ons uitgangspunt hierbij is behoud door ontwikkeling. Onze specifieke aandacht gaat uit naar de identiteitsdragers van Noord-Holland en een grotere toegankelijkheid door samenwerking van erfgoedinstellingen en het benutten van digitale mogelijkheden.

5.1.1 Cultuurbehoud

Noord-Holland heeft een rijk verleden. Dit verleden vinden wij in sporen in en boven de grond die de geschiedenis van onze provincie leesbaar en zichtbaar maken: bij erfgoedinstellingen (musea en archieven), maar ook in het karakteristieke Noord-Hollandse landschap, gebouwde monumenten en archeologische vindplaatsen.

Een groot aantal van onze monumenten geniet tot ver buiten de provincie bekendheid. Structuren zoals de Stelling van Amsterdam en Westfriese Omringdijk, maar ook de voor Noord-Holland karakteristieke stolpen en molens.

Archeologische waarden moeten wij als bron van kennis over het verleden goed in het landschap behouden en beheren, evenals onze beeldbepalende monumenten die bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving. Investeren in behouden en beheren van dit erfgoed betekent investeren in de ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland. Wanneer archeologische waarden niet in het landschap zelf bewaard kunnen worden, worden deze opgegraven en in het archeologisch depot beheerd en voor publiek toegankelijk gemaakt.

Het accent voor de provincie binnen cultuurbehoud is de afgelopen jaren verschoven van objectgericht naar omgevingsgericht beleid. Meer en meer ontwikkelen gemeenten zelf beleid gericht op de monumenten binnen hun grenzen. Gemeenten zijn doorgaans beter in staat objectgericht beleid te voeren. Door de veranderende wetgeving op het gebied van archeologie en monumenten krijgen zij hiervoor meer verantwoordelijkheid en hebben ze een beter instrumentarium in handen.

Vanaf 1 januari 2010 treedt de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) in werking. Voor burgers en bedrijven is het voortaan mogelijk om via één overzichtelijke procedure bij één loket toestemming te vragen voor activiteiten die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving. De WABO ontheft daarmee het provinciaal bestuur van vergunningverlening voor restauratie van provinciale monumenten. Die taak krijgen de gemeenten.

Sinds 2007 is de wet op de archeologie van kracht. Deze wet bepaalt dat de verstoorder in principe verantwoordelijk is voor het ontsluiten van archeologische vindplaatsen. De nieuwe archeologiewetgeving en de nWro vragen van gemeenten expertise die zij niet altijd beschikbaar hebben.

Op grond van de ontwikkelingen gaan wij de komende jaren in ons beleid op het gebied van cultuurbehoud ons nog sterker richten op bovenlokale structuren en gebieden en minder op de individuele objecten. Daarnaast stimuleren en ondersteunen wij gemeenten bij het ontwikkelen van eigen archeologie- en monumentenbeleid.

5.1.2 Bewustwording verleden

Cultureel erfgoed maakt nieuwsgierig. Iedereen heeft gedachten bij het zien van een opgegraven voorwerp, een rondleiding door een vesting en het fietsen door een cultuurlandschap. Kennis over het verleden doet ons beseffen waar we vandaan komen en wat ons heeft gemaakt tot wie we nu zijn. Door een sterker bewustzijn van de Noord-Hollandse geschiedenis en het aanwezige erfgoed voelen Noord-Hollanders zich meer verbonden met elkaar, met hun omgeving en met hun wortels.

Musea en in toenemende mate archieven spelen bij het versterken van dit bewustzijn een belangrijke rol. Zij vormen voor het publiek vaak de eerste toegang tot het erfgoed in onze provincie. De afgelopen jaren hebben archieven zich meer ontwikkeld tot bredere erfgoedinstellingen met een publieksfunctie. Om het in musea en archieven opgeslagen erfgoed beter toegankelijk te maken is het noodzakelijk digitale mogelijkheden beter te benutten. Nieuwe media bieden grote mogelijkheden om bronnen uit het verleden te ontsluiten en beter toegankelijk te maken. Musea en archieven hebben vooralsnog een achterstand bij digitalisering.

Het *fysiek* digitaliseren van collecties van musea en archieven is primair een verantwoordelijkheid van de instellingen zelf. Ook het Rijk investeert met de subsidieregeling 'Digitaliseren met beleid' in het beter toegankelijk, vindbaar en bruikbaar maken van cultureel erfgoed. Wij als provincie richten ons op het verbinden van gedigitaliseerde collecties op provinciaal niveau om de toegankelijkheid verder te vergroten.

Op basis van het *rapport Ladders* zal de rijksverantwoordelijkheid voor de Regionaal Historisch Centra (RHC) uiterlijk vanaf 2011 worden overgedragen aan de provincies. Voor Noord-Holland gaat het om het Noord-Hollands archief. In het licht hiervan zullen we voor 2011 een visie voor de toekomst van dit RHC ontwikkelen.

De geschiedenis van Noord-Holland ligt echter niet alleen opgeslagen in monumenten, archieven en musea. Ook de bewoners zelf zijn dragers van de geschiedenis van onze

provincie. Tradities, gewoonten, gebruiken en verhalen – doorgaans aangeduid als immaterieel erfgoed – zitten in ons allemaal en worden van generatie op generatie doorgegeven. Ook streektalen en –drachten vormen uitingen van (volks)cultuur die veel vertellen over onze geschiedenis.

Dit immateriële erfgoed vormt een gedeelde waarde die de binding tussen Noord-Hollanders en hun omgeving en tussen Noord-Hollanders onderling benadrukt en daarmee (regionale) identiteit kan versterken. Immaterieel erfgoed is dynamisch. Nieuwkomers voegen nieuwe gebruiken en verhalen toe en huidige generaties creëren op dit moment het immaterieel erfgoed van de toekomst.

Het ontsluiten van en vertellen over de Noord-Hollandse geschiedenis maakt ons verleden levend en maakt mensen bewust van hun eigen verleden en dat van anderen. Deze bewustwording draagt bij aan behoud van ons erfgoed.

Om de bewustwording over het Noord-Hollandse verleden te stimuleren, investeren wij de komende jaren in samenwerking tussen erfgoedinstellingen, in het benutten van nieuwe digitale mogelijkheden om erfgoed toegankelijk te maken en besteden we bijzondere aandacht aan immaterieel erfgoed.

5.2 Rolopvatting

Op het gebied van monumenten, archeologie en archieven voeren wij een aantal wettelijke taken uit. Het behoort tot de wettelijke taken van de provincie zorg te dragen voor het behoud en beheer van archeologische vondsten in een provinciaal depot en het behouden van monumenten.

Nieuwe wetgeving, zoals de WABO en de nWro, zorgt er voor dat steeds meer gemeenten zelf monumentenbeleid ontwikkelen. Kleine gemeenten hebben op het gebied van archeologie en monumenten echter niet altijd voldoende expertise beschikbaar. Op dit punt ondersteunen wij de gemeenten als kennispartner.

Ten aanzien van het versterken van de bewustwording over het verleden fungeren wij als aanjager van nieuwe ontwikkelingen. Het behoud en beheer van de museumcollecties en de collecties van archieven is primair een verantwoordelijkheid van de instellingen zelf. Wij zien voor onszelf een stimuleringsrol weggelegd om het Noord-Hollands erfgoed beter toegankelijk te maken en te promoten en op provinciaal niveau partijen bij elkaar te brengen.

5.3 Van bestaand naar nieuw beleid

5.3.1 Cultuurbehoud

In ons monumentenbeleid gaan wij ons de komende jaren meer richten op bovenlokale structuren en gebieden. Wij focussen hierbij op identiteitsdragers: beeldbepalende monumenten die karakteristiek zijn voor Noord-Holland als provincie. Voorbeelden hiervan zijn dijken, zoals de Westfriese Omringdijk en de IJ-dijken, en stolpboerderijen en molens. Dit betekent dat wij de provinciale monumentenlijst zullen herijken. Wij vragen een onafhankelijke commissie van deskundigen om op basis van duidelijke criteria te bepalen welke structuren en objecten als identiteitsdragers in de toekomst beschermd moeten (blijven) worden als provinciaal monument.

De financiële ondersteuning voor de restauratie en onderhoud van provinciale monumenten zetten wij voort. Op basis van de herdefiniëring van de monumentenlijst zal bezien worden in hoeverre het hiervoor beschikbare budget aangepast moet worden.

Wij onderzoeken of een *revolving fund* voor laagrentende leningen ondergebracht kan worden bij het Prins Bernhard Cultuurfonds specifiek bestemd voor restauratie en onderhoud van de *voormalige* provinciale monumenten.

De bestaande deelverordening voor restauratie en onderhoud van monumenten zal worden omgevormd tot de uitvoeringsregeling Cultuurhistorische waarden. Binnen deze regeling maken wij ook ruimte voor de reconstructie van historische elementen van stolpen die provinciaal monument zijn en voor de verzekering van molens.

De regeling voor molens vervangt de maal- en draaipremieregeling die vanaf 2009 komt te vervallen. De regeling bleek de afgelopen jaren technisch niet uitvoerbaar.

De in 2008 ingestelde Molenprijs zetten wij de komende periode voort.

Naast de uitvoeringsregeling Cultuurhistorische waarden doen wij de komende jaren in het kader van de nieuwe investeringsimpuls incidenteel grootschalige investeringen in de restauratie van beeldbepalende provinciale monumenten, zoals stolpen en molens.

De afgelopen jaren hebben wij geïnvesteerd in de herontwikkeling van industrieel erfgoed om de toegankelijkheid van de locaties voor het publiek te vergroten. Daarnaast hebben we in 2008 ingezet op religieus erfgoed. We blijven ons de komende jaren inzetten voor beide soorten erfgoed waarbij voor industrieel erfgoed de verbetering van toegankelijkheid centraal blijft staan en voor religieus erfgoed behoud door herbestemming.

De deelverordening voor onderhoud van roerende monumenten zetten wij niet voort. Van de deelverordening werd weinig gebruik gemaakt en het resulteerde niet in het gewenste effect. Noord-Holland kent enkele roerende monumenten die kenmerkend zijn voor de provincie. Voorbeelden hiervan zijn het maritiem erfgoed en de stoomtrein Hoorn - Medemblik. Deze roerende monumenten lenen zich bij uitstek voor commerciële exploitatie. Financiering van het onderhoud ligt daardoor niet op de weg van de provincie. Wel gaan wij in aansluiting op ons arbeidsmarktbeleid in het kader van het landelijke Restauratie Opleidingsproject (ROP) onderzoeken of het mogelijk is voor het restaureren van bijzondere roerende monumenten in Noord-Holland een opleidingstraject te ontwikkelen. Dit dient een tweeledig doel. Enerzijds stimuleren we jongeren om te kiezen voor het restauratievak. Anderzijds draagt het blijvend ontwikkelen van het specialistisch vakmanschap voor restauratie bij aan het behoud van de roerende monumenten.

Voor dijken ontwikkelen wij de komende jaren een specifiek programma. Dijken vormen bij uitstek getuigen in het landschap van de strijd tegen het water in onze provincie. De komende jaren zetten wij actief in op integrale programma's rondom de Westfriese Omringdijk en de IJ-dijken. De programma's richten zich op behoud en ontwikkeling van de dijken en op het vergroten van de toegankelijkheid en publieke aandacht door het organiseren van publieksactiviteiten en educatieve activiteiten.

Daarnaast zetten wij het in 2005 gestarte gebiedsprogramma voor de Stelling van Amsterdam voort. Voor 2009 – 2013 wordt een nieuw gebiedsprogramma ontwikkeld.

Op het gebied van archeologie gaan wij door met de gebiedsprogramma's Oer-IJ en Groetpolder-De Gouw. Binnen deze gebiedsprogramma's richten wij ons actief op het behouden van belangrijke archeologische vindplaatsen door terreinen als monument aan te wijzen en afspraken met boeren en landschapsbeheerders te maken.

In de loop van de Cultuurnotaperiode onderzoeken we of het mogelijk is nieuwe behoud- en beheerprogramma's op te starten voor Waterland, West-Friesland en voor het VOC-erfgoed op Texel (Reede van Texel en maritieme archeologie).

Voor het goed bewaren en beheren van archeologische vondsten gaan wij een nieuw provinciaal archeologisch depot realiseren. Het huidige depot voldoet niet qua grootte en toegankelijkheid voor het publiek. Het nieuwe archeologische depot zal publieksvriendelijk zijn en voldoen aan de wettelijke eisen.

De deelverordening voor participatie en educatie archeologie wordt stopgezet. De deelverordening is - gezien de geringe omvang van het budget in relatie tot de kosten van uitvoering - weinig efficiënt gebleken. Het is echter wél van belang dat inwoners en bezoekers meewerken aan het behoud en beheer van ons archeologisch erfgoed in de provincie. Wij blijven daarom activiteiten van vrijwilligers en amateurs op het gebied van archeologie ondersteunen door hiervoor ruimte te creëren binnen de nieuwe uitvoeringsregeling Vrijwilligers (zie Uitvoeringsprogramma Verbinden en Promoten).

Om gemeenten in staat te stellen hun toegenomen verantwoordelijkheid op het gebied van monumenten en archeologie goed vorm te kunnen geven, geven wij Cultureel Erfgoed Noord-Holland opdracht hen met advisering en voorlichting te ondersteunen bij de ontwikkeling van cultuurhistorisch beleid.

5.3.2 Bewustwording verleden

De komende jaren ontwikkelen wij een culturele biografie van Noord-Holland. In de culturele biografie wordt in nauwe samenwerking met bewoners de geschiedenis van Noord-Holland samengebracht met het verhaal over de mensen, de cultuur, de historische plekken, de monumenten, de voorwerpen, de gebeurtenissen en de (historische) archiefstukken. Op deze wijze wordt een relatie gelegd tussen materieel en immaterieel erfgoed en wordt de toegankelijkheid van erfgoed vergroot.

Aan de ontwikkeling van de culturele biografie worden vervolgens (deel)projecten gekoppeld die aan de hand van thema's de publieke aandacht voor het Noord-Hollands erfgoed (materieel en immaterieel) verder versterken.

Wij geven Cultureel Erfgoed Noord-Holland opdracht een plan van aanpak te ontwikkelen, mede gebaseerd op de ervaringen met het ontwikkelen van regionale canons in het project Verhalen van Noord-Holland. Als proeve van de culturele biografie zal eerst een pilot rondom de Westfriese Omringdijk ontwikkeld worden.

De website *Geschiedenisbank – NH*, uitgevoerd door Cultureel Erfgoed Noord-Holland, integreren wij in de te ontwikkelen culturele biografie en in het Noord-Hollands Digitaal Museum.

In aansluiting op de culturele biografie ontwikkelen we tevens projecten die zich specifiek richten op nieuw immaterieel erfgoed.

Voor de uitvoering van onze activiteiten op het gebied van immaterieel erfgoed doen we een beroep op het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Op het gebied van musea blijven wij de komende jaren inzetten op het versterken van samenwerking en het stimuleren van ontwikkelingen op het gebied van promotie en publieksbereik. Naast musea besteden wij hierbij ook nadrukkelijk aandacht aan archieven, aangezien deze zich steeds meer ontwikkelen tot publieksgerichte erfgoedinstellingen. De deelverordening voor museumondersteuning wordt omgevormd en ondergebracht in de bredere uitvoeringsregeling Programmering en Publiek. Deze regeling zal ook opengesteld worden voor archieven om de publieksfunctie te versterken.

Naast de uitvoeringsregeling geven wij Cultureel Erfgoed Noord-Holland opdracht om de komende jaren musea, archieven en historische verenigingen te blijven ondersteunen met bijzondere aandacht voor samenwerking, publieksonwikkeling en het ontwikkelen van cultureel ondernemerschap.

Daarnaast zullen wij de komende jaren in het kader van de nieuwe investeringsimpuls incidenteel investeren in de nieuwbouw en verbouwing van Noord-Hollandse musea en archieven met minimaal een regionale uitstraling.

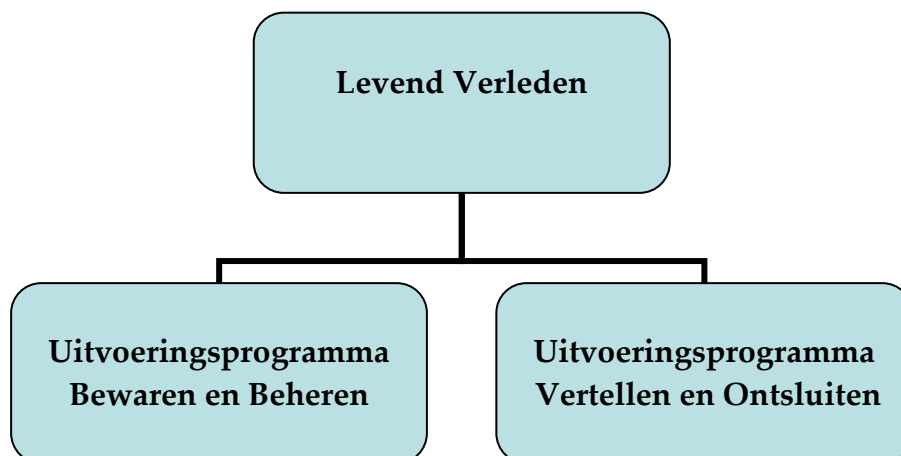
In het kader van de nieuwe investeringsimpuls investeren wij tevens in de totstandkoming van een Noord-Hollands Digitaal Museum. Het Noord-Hollands Digitaal Museum geeft een breed en overzichtelijk beeld van de Noord-Hollandse geschiedenis door een digitale verbinding te leggen tussen Noord-Hollandse musea, archieven en de eigen provinciale collecties, zoals de Provinciale Atlas en de archeologische collectie.

Daarnaast krijgt het nieuw te realiseren archeologisch depot en informatiecentrum nadrukkelijk een publieksfunctie. Het informatiecentrum zal aan de hand van archeologische vondsten de Noord-Hollandse geschiedenis vertellen. Hierbij focussen we op archeologie van voor de Gouden Eeuw en buiten de Hollandse steden.

5.4 Uitvoering

Om ons beleid voor Levend Verleden de komende jaren te verwezenlijken voeren wij twee programma's uit:

1. Bewaren en Beheren
2. Vertellen en Ontsluiten

5.4.1 Uitvoeringsprogramma Bewaren en Beheren

Doel: Noord-Hollands erfgoed behouden en goed beheren zodat ook toekomstige generaties hiervan kunnen genieten

Budget: € 1.992.844 (2009)

Overzicht van activiteiten en resultaten voor Bewaren en Beheren

	Activiteit	Resultaat eind 2012	Partner
Monumenten			
1	Herdefiniëren van de provinciale monumentenlijst	Provinciale monumentenlijst die bestaat uit bovenlokale structuren en objecten die bepalend zijn voor de identiteit van Noord-Holland	Onafhankelijke commissie, CENH, gemeenten, waterschappen, eigenaren monumenten
2	Behouden van provinciale monumenten via uitvoeringsregeling Cultuurhistorische waarden	Ten minste 100 provinciale monumenten zijn in goede staat van onderhoud gebracht als gevolg van bijdragen aan onderhoud en restauratie van provinciale monumenten	Eigenaren van monumenten
3	Stimuleren van gemeenten om eigen monumentenbeleid te gaan voeren	- 95 % van gemeenten in Noord-Holland heeft eigen monumentenbeleid - 75 % van gemeenten met een gemeentelijk monumentenbeleid hebben voormalige provinciale monumenten overgenomen	CENH, gemeenten
4	Ontwikkelen van een programma voor dijken	Programma dijken is ontwikkeld met daarbinnen uitvoeringsprogramma Westfriese Omringdijk (WFO). Het programma WFO is gericht op behoud, toegankelijkheid en ontwikkeling	Gemeenten, KCNH, CENH, waterschappen, erfgoedinstellingen
5	Voortzetten van het programma Stelling van Amsterdam	Gebiedsprogramma 2009-2013 wordt uitgevoerd, gericht op behoud en ontwikkeling van de Stelling	Gemeenten, forteigenaren, waterschappen, landschapsbeheerders, CENH, Provincie Utrecht, Rijk, UNESCO
6	Financiering van onderhoud en verzekering van stolpen en molens binnen de regeling Cultuurhistorische waarden	60 % van de stolpen en 95 % van de molens zijn respectievelijk goed onderhouden en verzekerd	Eigenaren van stolpboerderijen en molens, boerderijstichting, CENH
7	Stimuleren van publieke toegankelijkheid van cultureel erfgoed door herbestemming	- Verbetering van toegankelijkheid voor bewoners en bezoekers van ten minste 2 industrieel erfgoedlocaties - Ten minste 4 kerkgebouwen in stand gehouden door herbestemming	Eigenaren, gemeenten, RACM, bisdom, kerkbesturen
8	Uitvoeren Restauratie Opleidingsproject voor roerende monumenten	In het kader van het Restauratie Opleidingsproject (ROP) tussen de 5 en 10 opleidingstrajecten gerealiseerd	Rijk en provincies

Archeologie			
9	Voortzetten van gebiedsprogramma's archeologie	Ten minste 5 archeologische vindplaatsen veiliggesteld binnen het gebiedsprogramma voor het Oer-IJ en 4 vindplaatsen in Groetpolder-de Gouw	Landschapsbeheerders, boeren, ILG, Malta, waterschappen en gemeenten en RACM
10	Stimuleren gemeentelijke archeologische kaarten	80 % van de gemeenten in Noord-Holland hebben een archeologische kaart	Gemeenten
Nieuwe Investeringsimpuls			
11	Investeren op incidentele basis in beeldbepalende provinciale monumenten	Ten minste 3 monumenten zijn gerestaureerd ten bate van publieke toegankelijkheid	Eigenaren, gemeenten
12	Oprichten van een nieuw archeologisch informatiecentrum/depot	Een nieuw, publiektoegankelijk archeologisch depot dat uit een oogpunt van behoud en beheer verantwoord is	CENH, RACM, beheerders collecties

5.4.2 Uitvoeringsprogramma Vertellen en Ontsluiten

Doel: Meer bewoners en bezoekers interesseren voor en actief te betrekken bij de Noord-Hollandse (cultuur)historie

Budget: € 1.487.143 (2009)

Overzicht van activiteiten en resultaten voor Vertellen en Ontsluiten

	Activiteit	Resultaat eind 2012	Partner
1	Ontwikkelen van een Culturele Biografie van Noord-Holland	De Culturele Biografie van Noord-Holland, die een volledig beeld geeft van de historie van de provincie tot nu toe, is gestart. Deze biografie staat zodanig dat ze zich verder kan ontwikkelen In 2009 is plan van aanpak gereed en vindt een pilot rondom de Westfriese Omringdijk plaats.	CENH, erfgoedinstellingen, gemeenten, adviescommissie
2	Ontwikkelen van projecten gericht op nieuw immaterieel erfgoed in het kader van de Culturele Biografie	Door ten minste 4 ontwikkelde projecten welke in worden gezet in de Culturele Biografie is nieuw immaterieel erfgoed geborgd in diezelfde Culturele Biografie	De Kunst, CENH, PlugOut
3	Ontwikkelen van een visie ten aanzien van het Regionaal Historisch Centrum	Visie ontwikkeld ten aanzien van het Regionaal Historisch Centrum	Noord-Hollands Archief
4	Versterken van samenwerking en publieksontwikkeling erfgoedinstellingen via Uitvoeringsregeling Programmering en Publiek	Tussen de 30 en 40 projecten gericht op samenwerking en innovatie op het gebied van publieksontwikkeling van erfgoedinstellingen gefinancierd	Erfgoedinstellingen, CENH
5	Ondersteunen van Noord-Hollandse erfgoedinstellingen	Minstens 50% van de erfgoedinstellingen in Noord-Holland heeft ondersteuning gehad op het gebied van samenwerking, publieksontwikkeling en cultureel ondernemerschap	CENH, erfgoedinstellingen
6	Ontsluiten van de eigen archeologische collectie	Provinciale archeologische collectie is geheel digitaal ontsloten; Nieuw archeologisch depot/informatie- centrum is goed toegankelijk voor publiek	
7	Benutten van de Provinciale Atlas om het verhaal van de provincie te vertellen	De collectie van de Provinciale Atlas is ingezet bij minimaal 2 tentoonstellingen binnen (en buiten) de provincie, heeft een plek in het Digitaal Museum en jaarlijks is een fotografieopdracht uitgevoerd	Noord-Hollands archief
Nieuwe Investeringsimpuls			
8	Opzetten van Noord-Hollands Digitaal Museum	Het Digitaal Museum Noord-Holland is gerealiseerd	Erfgoedinstellingen
9	Investeren in verbouw en nieuwbouw van musea en archieven	Er is geïnvesteerd in verbouw en nieuwbouw van ten minste 5 musea en archieven in Noord-Holland	Erfgoedinstellingen

6. Genieten en Meedoen

Doel: Noord-Holland heeft een zeer ruim en veelzijdig cultuuraanbod voor bewoners en bezoekers. Wij willen meer bewoners en bezoekers van Noord-Holland laten deelnemen aan kunst en cultuur.

Belangrijkste resultaten eind 2012:

1. **85% van de Noord-Hollandse scholen voor primair onderwijs hebben een cultuureducatief beleid en een interne cultuurcoördinator**
2. **300 voorstellingen van jeugdtheatergezelschappen voor kinderen en jongeren in Noord-Holland gerealiseerd**
3. **100 samenwerkingsprojecten door Noord-Hollandse scholen en culturele instellingen/kunstenaars gerealiseerd**
4. **Eén organisatie voor kunst-, erfgoed- en media-educatie tot stand gebracht**
5. **Pilot Cultuurkaartje OV gerealiseerd voor scholen voor primair onderwijs in Noord-Holland-Noord en Kennemerland**
6. **Plan van aanpak ontwikkeling jong cultureel talent analoog aan de sport**
7. **Eén centrale webportal met alle uitgaansinformatie voor Noord-Holland door cultuur, recreatie en toerisme gerealiseerd**

6.1 Visie

Kunst en cultuur krijgen betekenis door het te beoefenen en te beleven. Een actief cultureel leven in onze provincie heeft niet alleen een positieve invloed op de individuele ontwikkeling van Noord-Hollanders – ontplooiing van creatief talent en meer zelfwaardering –, het beïnvloedt onze gehele samenleving in positieve zin: het versterkt de sociale cohesie en betrokkenheid tussen mensen onderling en geeft betekenis aan regionale identiteit. Wij willen daarom zoveel mogelijk mensen laten meedoen aan en genieten van de cultuur in onze provincie.

In ons beleid voor Genieten en Meedoen staan drie onderwerpen centraal: cultuureducatie, cultuurparticipatie en bibliotheken/regionale omroep.

6.1.1 Cultuureducatie

Het is belangrijk dat Noord-Hollanders al jong kunst en cultuur leren ontdekken. Dat legt de basis voor ontvankelijkheid en waardering op latere leeftijd. Doordat kinderen zelf cultuur beleven of kunst maken, kunnen ze meer leren over hun eigen cultuur en die van anderen en hun eigen creatief talent ontdekken.

Wij blijven daarom de komende jaren bijzondere aandacht besteden aan het versterken van cultuureducatie binnen het onderwijs. Op school bereiken we alle kinderen, los van leeftijd, achtergrond, afkomst en opleidingsniveau.

Het accent in ons cultuureducatiebeleid ligt bij het primair onderwijs. Binnen het voortgezet onderwijs is veel ervaring opgedaan met culturele en kunstzinnige vorming en is cultuureducatie inmiddels stevig ingebed.

De afgelopen jaren hebben wij op het terrein van cultuureducatie ingezet op meer vraaggestuurd werken. Inmiddels hebben 74% van de scholen voor primair onderwijs in

Noord-Holland een cultuureducatief beleid. 65% van de scholen beschikt over een interne cultuurcoördinator die dit beleid (mede) vormgeeft.

Onder invloed van deze ontwikkelingen is langzaam maar zeker een cultuureducatieve markt ontstaan. Culturele instellingen spelen steeds meer in op de groeiende vraag naar educatieve producten en spannen zich in om een aanbod te ontwikkelen dat aansluit bij de specifieke vraag vanuit scholen. Om deze 'markt' goed te laten functioneren is het belangrijk dat scholen en culturele instellingen gelijkwaardige partners zijn. Versterking van de vraag van scholen blijft daarvoor noodzakelijk.

Investeren in de vraag van scholen mag niet leiden tot verschraling van het educatieve kwaliteitsaanbod. Daarom blijven wij de komende jaren gericht investeren in het aanbod van een beperkt aantal Noord-Hollandse jeugdtheatergezelschappen.

Aandacht voor kwaliteit betekent ook ontwikkeling van expertise op het gehele terrein van cultuureducatie door kennis te bundelen op provinciaal niveau en te investeren in innovatie. Hierbij is de komende jaren bijzondere aandacht nodig voor media-educatie.

De wereld om ons heen is sterk gemedialiseerd. Voor kinderen en jongeren is het belangrijk dat zij **mediawijsheid** ontwikkelen: het leren interpreteren van de inhoud van media en het leren omgaan met nieuwe media. Zeker waar het gaat om de communicatieaspecten van media, het maken van audiovisuele producties en het gebruik van nieuwe media, sluit media-educatie nauw aan bij kunst- en erfgoededucatie.

Bij de organisatie van cultuureducatieve activiteiten blijkt vervoer steeds vaker een probleem te zijn voor scholen. Veel van de basisscholen in Noord-Holland zijn gelegen buiten de grote steden en leerlingen moeten voor het bezoek aan culturele instellingen vrijwel altijd reizen. De hoge kosten en de complexe organisatie die dit met zich meebrengt zijn vaak redenen voor scholen om af te zien van het bezoek aan culturele instellingen.

Duurzame ontwikkeling van cultuureducatie kan alleen als het een gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt van scholen en culturele veld. Wij vinden het daarom belangrijk dat er voldoende ruimte is voor eigen initiatief en de zelfstandigheid van scholen en culturele instellingen wordt bevorderd. Bij het versterken van de samenwerking tussen scholen en het culturele veld op lokaal en regionaal niveau is een actieve rol van de gemeenten noodzakelijk.

Voor een duurzame samenwerking tussen scholen en culturele veld is het van groot belang dat er herkenbare partners dichtbij huis zijn, goede voorbeelden om van te leren en bereikbaar aanbod. Hierin investeren wij de komende jaren.

6.1.2 Cultuurparticipatie: amateurkunst, publieksbereik & spreiding en beeldende kunst

Amateurkunst

Wij vinden het belangrijk dat Noord-Hollanders zelf actief meedoen aan kunst en cultuur en hun creatieve talenten kunnen ontplooiën.

Hierbij is de inbreng van goede professionals essentieel. Om kwaliteit te waarborgen is voor amateurkunstenaars begeleiding van en samenwerking met professionele kunstenaars van grote waarde.

Op het gebied van amateurkunst is sprake van grote veranderingen. Het traditionele amateurkunstveld heeft te maken met de gevolgen van individualisering en ontgroening.

Veel jongeren voelen zich niet aangetrokken tot het traditionele verenigingsleven en geven vanuit hun eigen leefwereld zelf vorm aan jongerencultuur. Hierbij worden 'high' en 'low' culture verbonden en vervaagt de grens tussen amateur en professional. De amateurkunst ontwikkelt zich steeds meer als kweekvijver voor jong creatief talent.

Daarbij vervagen de grenzen tussen school, thuis en vrije tijd. De ontwikkeling van brede scholen en de opkomst van voor- en naschoolse opvang in het onderwijs bieden kansen de jeugd in Noord-Holland te stimuleren zowel binnen- als buitenschools actief mee te doen aan kunst en cultuur.

De huidige ontwikkelingen vragen om een actiever provinciaal amateurkunstbeleid, waarbij ingezet moet worden op zowel verbreding als ontwikkeling en het vergroten van de zichtbaarheid.

Publieksbereik en spreiding

Noord-Holland heeft een ruim en gevarieerd cultureel aanbod. Verspreid over de provincie zijn er tal van theaters, poppodia, filmhuizen, en meer dan honderd musea. Toch sluit het aanbod niet altijd aan op de vraag. Dit wordt versterkt door de toenemende concurrentie die culturele instellingen ervaren op de 'vrijtijdsmarkt.' Mede door de veranderingen in de bevolkingssamenstelling en de mogelijkheden die internet biedt, veranderen de culturele voorkeuren van het publiek. Goede promotie, innovatieve marketing en samenwerking in het culturele veld zijn belangrijk om het veelzijdige culturele aanbod te verbinden aan een zo breed mogelijk publiek. Hierbij bieden nieuwe digitale technologieën, zoals bijvoorbeeld GPS (Global Positioning System) en PDA, bijzondere mogelijkheden om cultuur niet alleen toegankelijk, maar ook beleefbaar te maken.

In de afgelopen jaren beheerde het Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing (FPPM) het provinciaal budget voor ondersteuning aan kleinschalige theater en muziekpodia in Noord-Holland. Dit budget werd binnen de Regeling Kleinschalige Podia (RKP) van het FPPM ingezet voor programmerings- en marketingactiviteiten van de podia. Het FPPM is opgegaan in het Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten+ (NFPK+) en heeft besloten de verantwoordelijkheid voor de kleinschalige podia vanaf 2009 weer over te dragen aan de provincie. In het licht van de hierboven geschetste ontwikkelingen zullen wij bij de ondersteuning van de podia de komende jaren een sterker accent leggen op innovatie en kwaliteitsontwikkeling van marketing en promotie en het versterken van samenwerking.

Met name de kleinere culturele en erfgoedinstellingen in Noord-Holland zijn in grote mate afhankelijk van vrijwilligers. Zij vormen vaak de ruggengraat van het culturele leven in Noord-Holland door hun inzet op organisatorisch, bestuurlijk en ook artistiek-inhoudelijk vlak. Investeren in de ontwikkeling van cultuur in Noord-Holland betekent dan ook investeren in de ontwikkeling van vrijwilligers. Het blijkt steeds moeilijker te zijn om goede vrijwilligers te vinden en dit heeft gevolgen voor de continuïteit en kwaliteit van organisaties. De komende jaren gaan wij daarom intensiever inzetten op versterking van culturele vrijwilligersorganisaties.

Bij het waarborgen van een goede spreiding van het culturele aanbod over de provincie zijn de gemeenten van groot belang. De afgelopen jaren hebben wij geïnvesteerd in de ontwikkeling van cultuurbeleid bij kleinere gemeenten en een verdieping van het bestaande beleid bij de grotere centrumgemeenten.

Inmiddels hebben van de 60 Noord-Hollandse gemeenten buiten Amsterdam, 56 een cultuurbeleid ontwikkeld. 31 gemeenten hebben dit beleid vastgelegd in een cultuurnota en 9 gemeenten zijn bezig met het opstellen hiervan.

Het ligt niet op de weg van de provincie om structureel gemeenten bilateraal te blijven ondersteunen in het uitvoeren van hun cultuurbeleid. Voor kleinere gemeenten is het veelal moeilijk om op eigen kracht hun cultuurbeleid handen en voeten te geven vanwege het ontbreken van de benodigde financiële middelen, kennis en infrastructuur. Regionale samenwerking tussen kleinere gemeenten onderling of met een cultuurcentrum-gemeente kan hierbij een oplossing bieden. Wij gaan de komende jaren deze regionale samenwerking stimuleren, mogelijk in de vorm van samenwerkingsprogramma's.

Regionale samenwerking kan concreet vorm krijgen bij festivals en manifestaties. Door de diversiteit in programmering en het laagdrempelige karakter zijn festivals en manifestaties toegankelijk voor een groot publiek. Wij vinden het belangrijk dat culturele manifestaties in onze provincie een regionale binding hebben. In dit verband zien wij kansen om gemeenten te stimuleren tot samenwerking bij het *regionaliseren* van culturele manifestaties.

De economische betekenis van cultuur neemt toe. Bekende culturele trekpleisters als de Zaanse Schans, maar ook festivals als Karavaan trekken veel bezoekers van buiten de provincie. Daarnaast zorgen de aanwezigheid van culturele activiteiten en creatieve industrie voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Niet alleen het noordelijk deel van de Randstad, maar ook in steden als Alkmaar en Haarlem is men zich steeds meer bewust van de kansen die creatieve bedrijvigheid biedt voor de ontwikkeling van de stad als 'creative city.' De komende jaren willen wij de uitwisseling en samenwerking van cultuur en economie in Noord-Holland verder versterken.

Beeldende kunst

In de afgelopen periode hebben wij vanuit de Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving van het Rijk geïnvesteerd in het Centrum Beeldende Kunst Noord-Holland (CBK-NH) en de activiteiten van kunstenaarsinitiatieven verspreid over de provincie.

Met ingang van de nieuwe Cultuurnotaperiode stopt de *Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving*. Vanaf 2009 ontvangen alleen de steden Alkmaar, Haarlem, Haarlemmermeer en Zaanstad gelden van het Rijk voor beeldende kunst en vormgeving. Met name in de meer landelijke regio's in Noord-Holland vormen de kunstenaarsinitiatieven vaak de enige plek waar het publiek in aanraking komt met hedendaagse beeldende kunst. Voor jonge kunstenaars vormt het vaak de eerste opstap naar een professionele carrière.

Wij vinden het belangrijk dat de komende jaren, ondanks het wegvallen van de geldstroom van het Rijk, de kunstenaarsinitiatieven buiten de vier grote gemeenten als broedplaats voor talent behouden blijven en een groeiend publiek bereiken. Ook willen wij de binnen het CBK-NH opgebouwde kennis en netwerken niet verloren laten gaan.

6.1.3 Bibliotheken en regionale omroep

Bibliotheken vervullen van oudsher een uitleenfunctie. De laatste jaren hebben de bibliotheken ook steeds meer andere functies gekregen. De opkomst van internet als bron van informatie, cultuur en vermaak, maakt consumenten steeds meer zelfaanbieders van informatie via weblogs, Wikipedia en recensies over boeken, muziek en restaurants.

Dit vraagt van bibliotheken een verdere accentverschuiving in hun rol. Van uitlener naar wegwijzer in het woud van de vele informatiebronnen en publieke ruimte waar mensen van alle leeftijden en sociale achtergronden welkom zijn.

Door het vernieuwingsproces van de afgelopen jaren zijn in Noord-Holland 19 basisbibliotheken gevormd. Deze basisbibliotheken hebben zich ontwikkeld tot instellingen met een brede sociale en culturele functie:

- warenhuis van kennis en informatie;
- centrum voor ontwikkeling en educatie;
- encyclopedie van kunst en cultuur;
- inspiratiebron voor lezen en literatuur;
- podium voor ontmoeting en debat.

De afgelopen jaren hebben wij in het bibliotheekvernieuwingsproces voor Noord-Holland een regierol vervuld. In het najaar 2008 zal het Rijk een besluit nemen over voortzetting van de bibliotheekvernieuwing, waarbij mogelijk besloten wordt tot centralisering. Dit zal consequenties hebben voor onze rol. Los van de besluitvorming hierover zien wij voor de komende jaren kansen om cultuur en cultuurhistorie meer toegankelijk te maken door de brede functie van bibliotheken verder te versterken en te benutten.

In het kader van de Mediawet financieren wij RTV Noord-Holland als enige publieke regionale omroep in onze provincie. Evenals andere omroepen werkt RTV-Noord-Holland steeds meer crossmediaal en speelt de omroep een belangrijke rol op andere gebieden, zoals media-educatie en informatievoorziening over cultuur en cultuurhistorie in Noord-Holland. Wij zien voor de komende jaren mogelijkheden om de functie van RTV Noord-Holland als regionale omroep te verbreden en meer aandacht te geven aan culturele en educatieve programmering.

6.2 Rolopvatting

De provincie heeft op het gebied van cultuurparticipatie en cultuureducatie, buiten het beleid voor bibliotheken en regionale omroep, geen wettelijk vastgelegde en eenduidige rol. Van oudsher zijn Rijk en gemeenten primair verantwoordelijk voor de culturele infrastructuur. Het Rijk financiert het aanbod, de gemeenten de afname in de vorm van podia, musea en andere culturele instellingen. Wij als provincie zorgen ervoor dat vraag en aanbod op provinciale schaal bij elkaar gebracht worden en dragen in nauwe samenwerking met gemeenten zorg voor een goede spreiding.

Daarnaast jagen wij op provinciaal niveau nieuwe ontwikkelingen aan die lokaal en regionaal ingebed kunnen worden.

Gemeenten vormen voor ons in het kader van **Genieten en Meedoen** een belangrijke partner. Onze bottom-up benadering van de afgelopen jaren zetten wij voort. Wij sturen de komende jaren daarbij nadrukkelijker aan op het tot stand brengen van regionale samenwerking om de zelfstandigheid van Noord-Hollandse gemeenten bij de uitvoering van hun cultuurbeleid te vergroten.

De veranderingen op rijksniveau zijn voor ons aanleiding om onze verantwoordelijkheden op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie scherp af te bakenen. Wij gaan ons in aansluiting op de oorspronkelijke rolverdeling concentreren op het samenbrengen van vraag en aanbod en het ontwikkelen van een breder publiek centraal stellen.

6.3 Van bestaand naar nieuw beleid

6.3.1 Cultuureducatie

De komende jaren blijven wij in ons cultuureducatiebeleid de vraag van scholen voor primair onderwijs centraal stellen.

Dit betekent dat we minder investeren in de totstandkoming van cultuureducatief aanbod, maar ons concentreren op het versterken van de vraag van scholen en op het stimuleren van de wisselwerking tussen deze vraag en het aanbod van het culturele veld.

Wij continueren daarom de ondersteuning aan scholen om een eigen cultuureducatief beleid te ontwikkelen, interne cultuurcoördinatoren op te leiden, lokaal en regionaal netwerken te ontwikkelen en culturele activiteiten te ondernemen. Dit doen wij door het inzetten van de steunfunctie(s) cultuureducatie en door het subsidiëren van projecten.

Voor eigen initiatieven van scholen in samenwerking met het culturele veld breiden wij de bestaande subsidiemogelijkheden uit.

Wij ontwikkelen hiervoor een Uitvoeringsregeling Cultuureducatie, vergelijkbaar met de bestaande deelverordening cultuureducatie.

De regeling zal ook ruimte bieden aan kleinschalige cultuureducatieve activiteiten van scholen, waarvoor snel en eenvoudig subsidie kan worden verkregen. Deze laatste subsidiemogelijkheid vervangt de huidige deelverordening Theaterkrediet.

Wat de totstandkoming van cultuureducatief aanbod betreft, zetten wij de structurele ondersteuning van Noord-Hollandse jeugdtheatergezelschappen voort. Wel willen wij hierbij de komende jaren bewuster investeren, uitgaande van het principe 'meer voor minder'. Op dit moment is sprake van versnippering van de beperkte middelen over een groot aantal gezelschappen, onvoldoende aansluiting tussen productie en afname en gebrek aan kwalitatieve en kwantitatieve groeimogelijkheden. Wij geven daarom prioriteit aan het structureel subsidiëren van een beperkt aantal gezelschappen in samenwerking met het Rijk en het NFPK+: Speeltheater Holland, Danstheater Aya en HW (fusie van Wederzijds en Huis a/d Amstel).

Naast de structurele ondersteuning van deze gezelschappen blijven wij subsidiemogelijkheden bieden voor incidentele producties voor de jeugd via de Uitvoeringsregeling Cultuureducatie. Hierbij ligt het accent op producties die bijzondere aandacht besteden aan de Noord-Hollandse cultuur.

Ondersteuning van scholen en culturele instellingen bij cultuureducatie blijft van belang. Door gebrek aan tijd, menskracht en kennis bij scholen en culturele instellingen is ondersteuning nodig bij het samenbrengen van vraag en aanbod, scholing en ontwikkeling van expertise. Deze ondersteuning gaan wij de komende jaren effectiever en efficiënter organiseren in de vorm van één organisatie voor kunst-, erfgoed- en media-educatie. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de directe ondersteuning aan scholen op lokaal en/of regionaal niveau blijft bestaan. In het licht van de herstructurering zal de rolverdeling tussen provincie en gemeenten op het gebied van cultuureducatie opnieuw worden bezien.

De provinciale uitvoeringsorganisatie voor cultuureducatie zal zich, naast de ondersteuning van scholen, nadrukkelijk ook bezig gaan houden met het ontwikkelen van expertise en het stimuleren van innovatie door provinciale voorbeeldprojecten. Geslaagde voorbeelden van cultuureducatieprojecten worden opgenomen in een projectenbank op internet.

Met het oog op de problematiek van vervoer gaan wij de mogelijkheid van de invoering van een Cultuurkaartje OV voor het primair onderwijs onderzoeken. Hiertoe zetten we in 2009 een pilot op, waarbij leerlingen van scholen voor primair onderwijs in Noord-Holland-Noord en Kennemerland tegen gereduceerd tarief tijdens de daluren gebruik kunnen maken van de bus om naar culturele instellingen te reizen. Wij zullen bezien of het mogelijk is dit op te nemen in de concessie met Connexxion. Op basis van de resultaten van de pilot kijken we of het Cultuurkaartje OV uitgebreid kan worden naar heel Noord-Holland.

Voor het realiseren van onze activiteiten op het gebied van cultuureducatie en amateurkunst werken wij samen met het nieuw gevormde Fonds voor Cultuurparticipatie.

In het najaar 2008 leggen wij een programma ter accordering voor aan het Fonds. Dit programma zal zich richten op de drie thema's van het Fonds: cultuureducatie, amateurkunst en volkscultuur.

6.3.2 Cultuurparticipatie: amateurkunst, publieksbereik & spreiding en beeldende kunst

Amateurkunst

Binnen ons beleid voor cultuurparticipatie leggen we de komende jaren een sterker accent op amateurkunst, waarbij bijzondere aandacht gaat naar de jeugd. Ons beleid richt zich daarbij op zowel verbreding van de actieve participatie als kwaliteitsontwikkeling en het vergroten van de zichtbaarheid.

Om de amateurkunstbeoefening in Noord-Holland te verbreden, gaan wij gemeenten ondersteunen bij het creëren van een betere lokale en regionale infrastructuur voor amateurkunst en stimuleren tot meer samenwerking. Ook gaan wij de samenwerking tussen onderwijs en amateurkunstveld verbeteren door de cultuureducatieve netwerken te verbreden.

Om de zichtbaarheid van amateurkunst te vergroten zetten wij in vervolg op de Deelverordening Cultuurparticipatie de financiële ondersteuning van manifestaties en festivals gericht op amateurkunst voort via de Uitvoeringsregeling Amateurkunst. Deze regeling richt zich in brede zin op initiatieven die de actieve participatie van Noord-Hollanders versterken en meer zichtbaar maken.

Met het oog op de verbreding van de subsidiemogelijkheden voor amateurkunst in de nieuwe uitvoeringsregeling, wordt de specifieke deelverordening voor Begeleiding Amateurzanguitvoeringen (BAZ) stopgezet. De deelverordening richt zich op een zeer beperkt deel van het Noord-Hollands amateurkunstveld en biedt onvoldoende mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe initiatieven.

Amateurkunst blijkt meer dan andere kunstvormen in staat om de verhalen van de samenleving te vertellen en kunst te verbinden met de directe leefwereld van mensen. Door middel van amateurkunst kunnen de verhalen achter materieel erfgoed verbeeld worden en krijgt regionale identiteit actuele betekenis. De komende jaren laten wij daarom een aantal (regionale) voorbeeldprojecten ontwikkelen en uitvoeren waarbij de verbinding tussen

amateurkunst en erfgoed (materieel en immaterieel) en de samenwerking tussen amateurs en professionals centraal staan.

Daarnaast gaan wij investeren in de ontwikkeling van jong cultureel talent, analoog aan de sport. Het gaat hierbij om talent dat door gebrek aan financiële draagkracht minder toegang heeft tot culturele (opleidings)voorzieningen. Hiervoor ontwikkelen wij een plan van aanpak.

Publieksbereik en spreiding

Om het culturele aanbod in Noord-Holland beter toegankelijk te maken zetten wij de komende jaren sterker in op het benutten van digitale mogelijkheden.

Cultuur, recreatie en toerisme zullen daartoe gezamenlijk een portal laten ontwikkelen, waar alle uitgaansinformatie voor Noord-Holland overzichtelijk en digitaal toegankelijk wordt aangeboden. Jongeren blijven we informeren via de jongerensite Plug Out.

Daarnaast blijven we investeren in het centraal aanbieden van uitgaansinformatie aan bewoners en bezoekers van onze provincie via fysieke infopunten in bibliotheken.

Om de mogelijkheden van digitale toepassingen als GPS en PDA te onderzoeken om cultuur en cultuurhistorie in Noord-Holland meer beleefbaar te maken, starten wij een pilot.

Wij willen de komende jaren vernieuwing op het gebied van marketing en promotie door culturele instellingen stimuleren zodat nieuw en diverser publiek bereikt wordt. Wij stoppen daarom de vaste ondersteuning aan kleinschalige theater- en muziekpodia (zoals uitgevoerd door FPPM), poppodia en filmhuizen voor programmering en marketing. Deze vaste bijdragen hadden het karakter van een structurele tegemoetkoming in de kosten van de basisprogrammering en boden weinig stimulans om daadwerkelijk innovatie op het gebied van publieksbereik te realiseren. Het financieren van de basisprogrammering van podia is daarnaast nadrukkelijk een taak van de gemeente.

In plaats hiervan ontwikkelen wij een uitvoeringsregeling Programmering en Publiek, bestemd voor kleinere Noord-Hollandse culturele instellingen als podia, filmhuizen, kunstenaarsinitiatieven en musea. De regeling is bedoeld om samenwerking en afstemming op het gebied van publieksontwikkeling te stimuleren. Voorbeelden hiervan zijn circuitvorming, gezamenlijk programmeringsbeleid en gezamenlijke investeringen in professionalisering en innovatie van promotie en marketing. Daarnaast willen we met de uitvoeringsregeling de programmering en promotie van jong talent op de Noord-Hollandse podia versterken.

Om goede voorbeelden te ontwikkelen over de wijze waarop kleinschalige podia al dan niet in samenwerking met elkaar innovatieve marketing en promotie kunnen ontwikkelen, voeren wij een pilot uit met het NFPK+.

Om de vele vrijwilligers die actief zijn bij kleinschalige podia en andere culturele instellingen in Noord-Holland te ondersteunen, zullen wij vanuit Zorg/Welzijn en Cultuur/Cultuurhistorie gezamenlijk een uitvoeringsregeling Vrijwilligers ontwikkelen op basis van de huidige deelverordening Vrijwilligerswerk. De uitvoeringsregeling zal breder van opzet zijn en zich richten op het versterken van vrijwilligersorganisaties op het gebied van cultuur en cultuurhistorie door scholing, deskundigheidsbevordering en onkostenvergoeding.

Ten aanzien van manifestaties en festivals op het gebied van professionele kunst maken wij de komende jaren scherpe keuzes. Het Fonds voor Cultuurparticipatie biedt hiervoor geen mogelijkheden tot matching.

We kiezen er daarom voor om de komende jaren in samenwerking met gemeenten actief te investeren in een beperkt aantal grootschalige, bovenlokale culturele manifestaties voor een breed publiek. In eerste instantie koppelen we deze regionale publieksmanifestaties aan programma's, zoals het programma voor dijken.

Wij blijven de komende jaren Festival Karavaan ondersteunen. Voor de komende jaren willen wij dat Karavaan een nadrukkelijker rol speelt in het verbinden van materieel en immaterieel erfgoed in Noord-Holland en het versterken van de samenwerking tussen amateurs en professionals. In overleg met KCNH wordt onderzocht of de opzet van Karavaan de komende jaren kan wijzigen om meer ruimte te bieden aan regionale ontwikkelingen.

Wij gaan kleinere gemeenten stimuleren om bij de ontwikkeling en uitvoering van hun cultuurbeleid nauwer in regionaal verband samen te werken. Het door KCNH en de provincie opgezette Cultuurnetwerk Noord-Holland vormt hiervoor een platform. Wij overleggen met de gemeenten of in de komende jaren binnen specifieke regio's samenwerkingsprogramma's van gemeenten en provincie gerealiseerd kunnen worden.

Om de verbinding tussen cultuur en economie te versterken blijven wij de komende jaren inzetten op de samenwerking en uitwisseling tussen kunstenaars en bedrijfsleven in het programma Created in Noord-Holland, uitgevoerd door KCNH. Daarnaast zullen wij binnen Created in Noord-Holland ruimte creëren om een provinciaal informatiepunt te vormen voor de ontwikkelingen en initiatieven op het gebied van creatieve economie. Dit informatiepunt zal bestaande informatie, zoals bijvoorbeeld beschikbaar binnen Creative Cities Amsterdam Area, koppelen aan nieuwe ontwikkelingen.

Beeldende kunst

In de afgelopen jaren is in de provincie een infrastructuur op het gebied van beeldende kunst opgebouwd, bestaande uit kunstenaarsinitiatieven verspreid over de provincie en een centrum voor beeldende kunst en vormgeving (CBK Noord-Holland). Het CBK Noord-Holland is ondergebracht bij KCNH. Gezien het verleggen van de Geldstroom Beeldende Kunst naar de vier grote steden in Noord-Holland, focussen wij de komende jaren in ons beeldend kunstbeleid op de regio's buiten deze gemeenten. Wij zullen de kunstenaarsinitiatieven buiten de vier grote gemeenten blijven ondersteunen via de Uitvoeringsregeling Publiek en Promotie. We zetten hierbij in op het stimuleren van activiteiten voor jonge kunstenaars en het bereiken van een breder en diverser publiek. Daarnaast blijven we investeren in de kerntaken van het Centrum Beeldende Kunst: het samenbrengen van vraag en aanbod, informatie en advies en het stimuleren van cultureel ondernemerschap. Wij nodigen de vier grote gemeenten in Noord-Holland uit om in de ondersteuning van het CBK-NH bij te dragen.

Verder investeren wij op het terrein van beeldende kunst in de ontwikkeling van voorbeeldstellende projecten voor culturele planologie. Door de inzet van beeldend kunstenaars in ruimtelijke inrichtingsprocessen stimuleren wij een bredere toepassing van kunst in de openbare ruimte en wordt de beroepspraktijk en marktpositie van beeldend kunstenaars in Noord-Holland verbeterd.

6.3.3 Bibliotheken en regionale omroep

Wij blijven investeren in het ontwikkelen van een brede bibliotheekfunctie. Daarnaast zullen wij de samenwerking tussen bibliotheken blijven stimuleren om de kwaliteit en het innovatievermogen van het bibliotheeknetwerk in Noord-Holland te vergroten. Het doel hierbij is dat alle Noord-Hollanders een zo breed mogelijk bibliotheekaanbod hebben.

Wij versterken vooral de educatieve, informatieve en culturele functie van de bibliotheken, met daarbij speciale aandacht voor het verminderen van laaggeletterdheid onder de Noord-Hollanders.

Wij ondersteunen de ontwikkeling van nieuwe voorzieningen in kleine kernen waar een bibliotheekfunctie wordt ondergebracht. Hiervoor geven wij een vervolg aan de bestaande deelverordening Infrastructuur Bibliotheekwerk die zal worden omgevormd naar een uitvoeringsregeling.

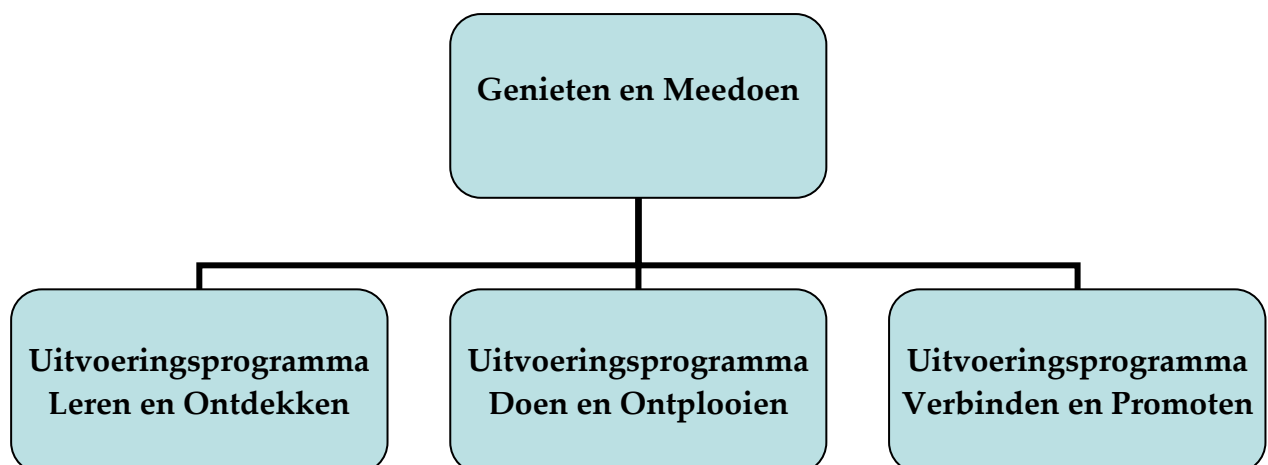
Onze provinciale uitvoeringsorganisatie ProBiblio vervult hierbij een belangrijke rol. Ook voeren we actief beleid via ProBiblio om samenwerking tussen bibliotheken en archieven te bevorderen en zo historische informatie uit archieven aan een breder publiek aan te bieden.

De komende jaren blijven wij RTV Noord-Holland financieren als regionale omroep voor onze provincie. In overleg met RTV Noord-Holland zullen wij onderzoeken op welke wijze de crossmediale mogelijkheden beter benut kunnen worden en de omroep een rol kan spelen in het promoten van het cultureel aanbod in Noord-Holland.

6.4 Uitvoering

Om ons beleid voor Genieten en Meedoen de komende jaren te verwezenlijken voeren wij drie programma's uit:

1. Leren en Ontdekken
2. Doen en Ontplooiën
3. Verbinden en Promoten

6.4.1 Uitvoeringsprogramma Leren en Ontdekken

Doel: De Noord-Hollandse jeugd wordt zoveel en zo divers mogelijk in aanraking gebracht met kunst, erfgoed en media

Budget: € 4.916.800 (2009)

Overzicht van activiteiten en resultaten voor Leren en Ontdekken

	Activiteit	Resultaat eind 2012	Partners
Cultuureducatie			
1	Stimuleren ontwikkeling cultuureducatief beleid van scholen primair onderwijs	85% van de Noord-Hollandse scholen voor primair onderwijs heeft een cultuureducatief beleid ontwikkeld	Steunfunctie cultuureducatie, gemeenten, bovenschools management en schoolbesturen
2	Faciliteren van scholing van cultuurcoördinatoren	85% van de Noord-Hollandse scholen voor primair onderwijs heeft een interne cultuurcoördinator	Steunfunctie cultuureducatie Bovenschools management en schoolbesturen
3	Stimuleren samenwerkingsprojecten scholen en culturele instellingen via uitvoeringsregeling cultuureducatie	- Er zijn 50 samenwerkingsprojecten door Noord-Hollandse scholen voor primair en voortgezet onderwijs. - Er zijn 200 kleinschalige activiteiten door het primair onderwijs gerealiseerd	Steunfunctie cultuureducatie Scholen Culturele instellingen Kunstenaars Gemeenten
4	Vormen en uitbreiden (lokale en regionale) netwerken cultuureducatie	85% van de Noord-Hollandse scholen voor primair en voortgezet onderwijs maakt deel uit van een cultuureducatief netwerk	Steunfunctie cultuureducatie De Kunst, gemeenten, scholen, culturele instellingen, amateurkunst
5	Stimuleren ontwikkeling cultuureducatief beleid van gemeenten	85% van de Noord-Hollandse gemeenten heeft een cultuureducatief beleid ontwikkeld.	Steunfunctie cultuureducatie Gemeenten
6	Pilot Cultuurkaartje OV voor primair onderwijs	In 2009 vindt een pilot plaats met scholen voor primair onderwijs in Noord-Holland-Noord en Kennemerland dat gebruik maakt van het cultuurkaartje OV. Op basis van evaluatie zal een vervolg voor 2010 – 2012 ontwikkeld worden	Connexion, NS Stadsregio Amsterdam
7	Verstrekken 4-jarige activiteitensubsidies voor Noord-Hollandse jeugdtheatergezelschappen	Er zijn met subsidie van de provincie 300 voorstellingen van jeugdtheatergezelschappen voor kinderen en jongeren (4-18 jr.) in Noord-Holland uitgevoerd	Ministerie OCW, NFPK+ Gemeente Amsterdam
8	Financieren incidentele producties voor de jeugd via uitvoeringsregeling cultuureducatie	Er zijn 20 producties voor schoolgaande jeugd in Noord-Holland gerealiseerd	
9	Ontwikkelen van beleid media-educatie	2009: beleidsvisie media-educatie met uitvoerbaar beleid	Steunfunctie cultuureducatie, Probiblio, RTV Noord-Holland, Instituut voor Beeld en Geluid

10	Ontwikkelen en verspreiden provinciale voorbeeldprojecten cultuureducatie	Er zijn 8 provinciale voorbeeldprojecten ontwikkeld die overdraagbaar zijn naar scholen en actief verspreid worden.	Steunfunctie cultuureducatie
11	Opzetten van een projectenbank	75% van de Noord-Hollandse scholen voor primair en voortgezet onderwijs en 50% van de culturele instellingen maakt gebruik van de projectenbank	Steunfunctie cultuureducatie
12	Herstructureren van de ondersteuning cultuureducatie	In 2009 is één ondersteuningsorganisatie voor kunst, erfgoed- en media-educatie tot stand gebracht, die effectief en efficiënt opereert . In 2012 is 95% van de Noord-Hollandse scholen voor primair en voortgezet onderwijs, de culturele instellingen en de gemeenten bekend met de organisatie	Steunfunctie-instellingen cultuureducatie Gemeenten

6.4.2 Uitvoeringsprogramma Doen en Ontplooiën

Doel: Meer Noord-Hollanders doen actief mee aan kunst en cultuur.

Budget: € 1.298.474 (2009)

Overzicht van activiteiten en resultaten voor Doen en Ontplooiën

	Activiteit	Resultaat eind 2012	Partner
Amateurkunst			
1	Stimuleren van amateurkunstbeleid gemeenten	Nulmeting begin 2009. Op basis daarvan wordt beoogd resultaat bepaald.	De Kunst Gemeenten
2	Ondersteunen van amateurinitiatieven (b.v. manifestaties en festivals) met regionale uitstraling via uitvoeringsregeling amateurkunst	50 projecten mogelijk gemaakt via uitvoeringsregeling	KCNH, De Kunst, gemeenten
3	Uitbreiden van netwerken cultuureducatie met amateurkunst	Nulmeting in 2009. Op basis daarvan wordt beoogd resultaat bepaald.	De Kunst, Steunfunctie cultuureducatie
4	Investeren in talentontwikkeling	In 2009 plan van aanpak gereed voor ontwikkeling jong cultureel talent (in relatie tot sport) gericht op breedte, top en zichtbaarheid	
5	Ontwikkelen en laten uitvoeren van regionale voorbeeldprojecten rondom amateurkunst en erfgoed en samenwerking tussen amateurs en professionals	Er zijn minimaal 8 voorbeeldprojecten gerealiseerd	De Kunst, CENH, KCNH

6.4.3 Uitvoeringsprogramma Verbinden en Promoten

Doel: Meer bewoners en bezoekers in aanraking brengen/kennis laten maken met het culturele aanbod in Noord-Holland

Budget: € 6.420.039 (2009)

Overzicht van activiteiten en resultaten voor Verbinden en Promoten

	Activiteit	Resultaat eind 2012	Partner
Publieksbereik en spreiding			
1	Ontwikkelen cultuur/uitgaansportal	Nulmeting 2009 t.a.v. hoeveel bewoners en bezoekers weten waar ze informatie over het cultuuraanbod kunnen vinden en hoeveel mensen deze portal gebruiken	Uit-in-Noord-Holland
2	Versterken van gerichte culturele promotie voor en door jongeren via Plug out	- Nulmeting 2009 t.a.v. hoeveel jongeren cultuuraanbod in Noord-Holland kennen. - 200 jongeren werken actief mee met Plug Out	KCNH, Uit-in-Noord-Holland
3	Pilot innovatie cultuur- en cultuurhistorische informatieverstrekking door digitale toepassingen	Pilot in 2010. In 2010 inzicht in de mogelijkheden	
4	Uitvoeringsregeling Programmering en Publiek	Er zijn 40 projecten gerealiseerd	Podia, musea, kunstenaarsinitiatieven
5	Ontwikkelen en verspreiden voorbeeldprojecten in een pilot met NFPK+	5 voorbeeldprojecten in 2009 waarin kleinschalige podia nieuwe doelgroepen bereiken	NFPK+, podia
6	Scholen vrijwilligers via uitvoeringsregeling Vrijwilligers	Er zijn minimaal 10 culturele en cultuurhistorische instellingen waarvan vrijwilligers zijn geschoold	Culturele instellingen
7	Financieren van Festival Karavaan	Jaarlijks Festival Karavaan voor geheel Noord-Holland door zowel professionals als amateurkunst	KCNH, gemeenten
8	Stimuleren regionale samenwerking tussen gemeenten	In 2009 nulmeting regionale samenwerking in 2009. Op basis daarvan wordt beoogd resultaat bepaald	KCNH, De Kunst, gemeenten
9	Stimuleren van samenwerking kunstenaars/ culturele instellingen en bedrijfsleven	Er zijn ten minste 20 samenwerkingsprojecten tussen kunstenaars/culturele instellingen en bedrijfsleven gerealiseerd	KCNH, kunstenaars, culturele instellingen, bedrijfsleven
10	Financieren informatiepunt creatieve industrie via Created in Noord-Holland	Minimaal 400 kunstenaars/ culturele instellingen en organisaties uit het bedrijfsleven hebben gebruik gemaakt van deze informatie	KCNH
Beeldende Kunst			
11	Financieren CBK-NH voor samenbrengen vraag en aanbod, informatie en advies en cultureel ondernemerschap	60 culturele instellingen en kunstenaars hebben gebruik gemaakt van de diensten van KCNH op het gebied van cultureel ondernemerschap	KCNH
12	Samen met gemeenten financieren van culturele manifestaties	1 regionale publieksmanifestatie per jaar gekoppeld aan de programma's en projecten uit de Cultuurnota	KCNH, de Kunst, gemeenten

	Activiteit	Resultaat eind 2012	Partner
Bibliotheken en regionale omroep			
13	Stimuleren en ondersteunen van het bibliotheeknetwerk in Noord-Holland	Stevig netwerk van bibliotheken waarin de Noord-Hollands bibliotheken nadrukkelijk samenwerken, zodat de bewoners van Noord-Holland zo optimaal mogelijk gebruik van maken van de bibliotheekvoorziening. Versterkte opdrachtgeverrol van gemeenten op bibliotheekgebied	SOOB, ProBiblio, Gemeenten, Rijk, VOB, regionale archieven
14	Versterken samenwerking tussen bibliotheken en erfgoedinstellingen in de regio	Nulmeting 2009 t.a.v. hoeveel bewoners in aanraking komen met cultuurhistorie, materieel en immaterieel Op basis daarvan wordt beoogd resultaat bepaald	ProBiblio, basisbibliotheken, erfgoedinstellingen
15	Realiseren van uitpunten bij bibliotheken	Minimaal 6 fysieke uitpunten zijn gerealiseerd op plekken waar vooral bewoners op andere laagdrempelige manier in aanraking komen met cultureel aanbod	Uit-in-Noord-Holland, ProBiblio, basisbibliotheken
16	Stimuleren van de versterking en verbreding van de rol van bibliotheken op het gebied van cultuureducatie, informatie en lezen	- Alle bibliotheken maken deel uit van cultuureducatieve netwerken. - In 2009: Plan Laaggeletterdheid voor de bibliotheken	ProBiblio, SOOB, basisbibliotheken
17	Realiseren van nieuwe voorzieningen in kleine kernen waar een bibliotheekfunctie zal worden ondergebracht via Uitvoeringsregeling Infrastructuur Bibliotheekwerk	6 nieuwe bibliotheekvoorzieningen in kleine kernen zijn gerealiseerd	ProBiblio, basisbibliotheken, gemeenten
18	Stimuleren samenwerking tussen bibliotheken op collectiegebied	In 2009 nulmeting aanbod en gebruik media voor Noord-Hollanders. Op basis daarvan wordt beoogd resultaat bepaald	ProBiblio, SOOB, basisbibliotheken
19	Financieren RTV Noord-Holland	Marktaandeel radio: 11,5% Dagbereik TV: 15%	RTV Noord-Holland, Commissariaat voor de Media

7. Mooi Noord-Holland

Doel: Versterken van de ruimtelijke kwaliteit in Noord-Holland door de inzet van culturele en cultuurhistorische waarden.

Belangrijkste resultaten eind 2012:

1. **Tenminste twaalf voorbeeldprojecten culturele planologie**
2. **Cultuurhistorische Informatiekaart van Noord-Holland voor bewoners, toeristen, gemeenten en instellingen**

7.1 Visie

Culturele en cultuurhistorische waarden bepalen in hoge mate de beleving van de ruimte en daarmee de ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland. Het Noord-Hollandse landschap verandert echter in snel tempo. Om onze provincie bereikbaar te houden, om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering en de economische ontwikkeling te versterken, zijn ruimtelijke ontwikkelingen en ingrepen nodig. Ontwikkelingen die van grote invloed zijn op de Noord-Hollandse landschappen, monumenten en structuren die de identiteit van onze provincie bepalen en een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit en herkenbaarheid van onze leefomgeving. In het kader van de nWRO maken wij een structuurvisie waarin integraal onze provinciale belangen met betrekking tot de ruimtelijke inrichting van Noord-Holland zijn vastgelegd. Wij verankeren hierin ook het provinciaal cultuurhistorische belang.

Wij vinden het van belang de culturele en cultuurhistorische waarden van Noord-Holland te behouden. Niet door louter te beschermen, maar door juist ook ruimte te bieden aan ontwikkeling. Wij willen culturele en cultuurhistorische waarden een volwaardige plek geven in ruimtelijke ordeningsopgaven en als uitgangspunt of inspiratie laten dienen bij de ruimtelijke ontwikkelingen die in de toekomst op onze provincie afkomen: behoud door ontwikkeling. Culturele planologie is hierbij ons belangrijkste instrument.

Culturele planologie is nog volop in ontwikkeling. Bij gemeenten, projectontwikkelaars en ontwerpers is nog weinig ervaring en expertise opgebouwd. Van de deelverordening culturele planologie is onder meer hierom in de voorgaande Cultuurnotaperiode weinig gebruikt gemaakt. Met culturele planologie willen wij culturele en cultuurhistorische waarden laten doorwerken in de kwaliteit van de ruimte en de beleving hiervan.

Door in ruimtelijke opgaven eerst op zoek te gaan naar de immateriële culturele kwaliteiten en waarden van de ruimte - geschiedenis, verhalen (achter monumenten bijvoorbeeld) en tradities - kan inspiratie worden opgedaan. Deze onzichtbare waarden zijn veelal verscholen in verhalen van bewoners, in geschiedschrijving of in archiefstukken en hebben dikwijls relatie met nog aanwezige materiële waarden als monumenten en landschapstypen. Om achter deze verhalen te komen kunnen culturele experts als cultuurhistorici en archeologen, maar ook bewonersverenigingen en kunstenaars worden ingezet in het proces. Juist door het betrekken van bewoners (participatie) versterkt culturele planologie de sociale cohesie en de verbondenheid van mensen met hun omgeving.

Culturele planologie is een procesbenadering en de gevonden culturele kwaliteiten dienen dan ook door te werken in het hedendaagse ruimtelijke beleid en/of ontwerp. Door dit te doen krijgen deze waarden opnieuw betekenis. Daarom is het van belang ook in een vroeg stadium ontwerpers, vormgevers en architecten toe te voegen aan het proces, zodat de gevonden waarden daadwerkelijk een vertaling krijgen in ruimtelijk beleid of ontwerp. Gevolg van het inzetten van culturele planologie is dat ruimtelijke ontwikkelingen op meer draagvlak van bewoners kunnen rekenen, bijdragen aan het behoud van culturele waarden en zorgen voor een grotere belevingswaarde van de ruimte en daarmee voor ruimtelijke kwaliteit.

In 2008 hebben wij bijvoorbeeld ons instrument culturele planologie ingezet bij een wegenbouwopgave op en om het provinciale monument de Westfriese Omringdijk nabij Winkel. Door de dijk als cultuurhistorische kwaliteit leidend te laten zijn voor de uitwerking ontstaan creatieve en kwalitatieve ontwerpen. De dijk wordt hierdoor niet aangetast maar juist door het ontwerp versterkt. Hierdoor dragen ruimtelijke ontwikkelingen bij aan het behoud van de Westfriese Omringdijk.

Ook bij grote infrastructurele werken waarvoor de provincie zelf verantwoordelijk is, zoals de aanleg van provinciale wegen, kan culturele planologie een meerwaarde hebben. De invloed van infrastructurele projecten op de ruimte is groot. Enerzijds neemt de weg een belangrijke plaats in het landschap in, anderzijds bepaalt de weg in grote mate de wijze waarop het landschap aan mensen gepresenteerd wordt. Culturele planologie biedt als instrument de mogelijkheid om bij infrastructurele werken te komen tot een goed geïntegreerd landschappelijk ontwerp dat bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit van een gebied.

7.2 Rolopvatting

De provincie speelt een belangrijke rol op het gebied van ruimtelijke ordening. Door ons ruimtelijk beleid bepalen wij in belangrijke mate hoe de ruimte in Noord-Holland wordt ingericht.

In het licht van de nWRO spitst onze provinciale rol vanuit cultuur en cultuurhistorie in de ruimtelijke inrichting zich in de toekomst toe op vier terreinen, daar waar wij:

- ons cultuurhistorische provinciaal belang hebben gedefinieerd in de Structuurvisie: vooral bovenlokale structuren en identiteitsdragers;
- wettelijk bevoegd gezag zijn bij ingrepen die een relatie hebben met cultuurhistorie, bijvoorbeeld bij ontgrondingen voor behoud van archeologische vindplaatsen;
- als provincie (andere sectoren) initiatiefnemer zijn bij projecten, bijvoorbeeld het Wieringerrandmeer en de aanleg van provinciale wegen;
- van het Rijk een (beschermende) taak hebben gekregen, zoals bij de nationale landschappen als Laag Holland en UNESCO-gebieden als de Stelling van Amsterdam en de Beemster.

In het kader van Mooi Noord-Holland fungeren wij nadrukkelijk als aanjager om (de voorbeeldwerking van) culturele planologie verder te ontwikkelen als instrument om ruimtelijke kwaliteit te bevorderen.

Waar wij in het kader van de nWRO geen specifieke rol meer spelen of geen provinciaal belang hebben gedefinieerd, fungeren wij als kennispartner van gemeenten om hen te ondersteunen bij de ontwikkeling van beleid op het gebied van cultuur en ruimte.

7.3 Van bestaand naar nieuw beleid

De komende jaren gaan wij culturele planologie verder ontwikkelen als instrument om de ruimtelijke kwaliteit in Noord-Holland te versterken.

Daar waar wij ons cultuurhistorische provinciaal belang hebben gedefinieerd in de structuurvisie zullen wij bij ruimtelijke projecten culturele planologie waar mogelijk inzetten. Hierbij gaan wij zelf het goede voorbeeld geven door het uitvoeren van voorbeeldprojecten om op deze manier andere partijen te inspireren. Wij toetsen deze projecten op de wijze waarop cultuur en cultuurhistorie een bijdrage kunnen leveren aan ruimtelijke kwaliteit. Deze kennis en expertise ontsluiten wij vervolgens.

We beëindigen de deelverordening Culturele planologie. Eigen initiatieven van gemeenten zijn zeer beperkt door het ontbreken van voldoende expertise en beleid op het gebied van cultuur en ruimte.

Wij streven ernaar om culturele planologie een plek te geven binnen een toekomstig integraal programma ruimtelijke kwaliteit. Een sterke koppeling aan het instrument Beeldkwaliteitsplan (BKP) is dan noodzakelijk. Beeldkwaliteitsplannen richten zich met name op de tastbare materiële waarden en zijn breed toepasbaar. Culturele planologie richt zich meer op de immateriële waarden vanuit cultuur en cultuurhistorie en biedt daardoor mogelijkheden tot verdieping bij ruimtelijke opgaven.

Bij infrastructurele opgaven geldt een percentageregeling welke ingezet wordt voor de landschappelijke inpassing van het ontwerp. Een deel hiervan is bestemd voor kunstwerken. Wij gaan onderzoeken of vanuit het perspectief van cultuur en cultuurhistorie beter gebruik kan worden gemaakt van de bestaande percentageregeling en deze regeling verruimd kan worden naar cultureel planologische trajecten.

Daar waar wij in het kader van de nWRO geen specifieke rol meer spelen of geen provinciaal belang hebben gedefinieerd, maar verantwoordelijkheid bijvoorbeeld bij gemeenten wordt neergelegd, zetten wij de komende jaren in op het overdragen van kennis en expertise. Op deze wijze stimuleren wij andere verantwoordelijke partijen om cultuur en cultuurhistorie in ruimtelijke ordening te verankeren en als inspiratiebron bij ruimtelijke ontwikkelingen te gebruiken.

Wij maken hiervoor een cultuur(historische) informatiekaart, gebaseerd op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW-kaart), welke moet aansluiten op andere ontwikkelingen op het gebied van digitalisering. De cultuur(historische) informatiekaart is gericht op een bredere doelgroep dan de huidige CHW-kaart. Ook bewoners en toeristen kunnen hiervan gebruik maken. De cultuur(historische) informatiekaart kan het cultuurtoerisme in Noord-Holland versterken door het digitaal beleefbaar maken van de culturele en cultuurhistorische waarden.

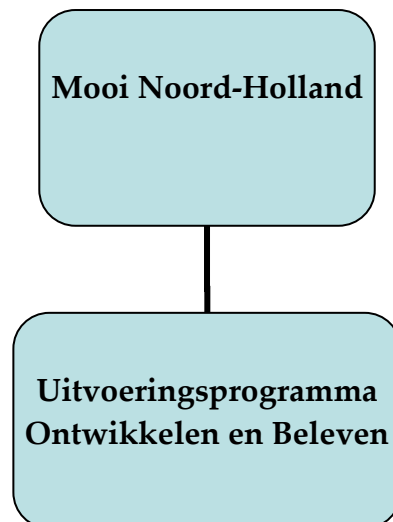
Door de veranderingen in verantwoordelijkheden in het kader van de nWro zal de CHW-kaart niet meer nodig zijn als toetsingsinstrument. Wij zullen het in de Cultuurhistorische

Waardenkaart terugkomende provinciale cultuurhistorische belang een plek geven in de digitale kaart van de structuurvisie.

Om gemeenten te ondersteunen op het snijvlak van cultuurhistorie en ruimtelijke ordening zullen wij expertise en kennis overdragen door middel van een cultuurhistorisch loket. Wij geven opdracht aan Cultureel Erfgoed Noord-Holland om in aansluiting op het cultuurhistorische loket op het gebied van monumenten ook expertise en kennis op het gebied van cultuur en ruimte over te dragen. Wij denken hierbij aan inhoudelijke kennis omtrent erfgoed en ruimte, de ontsluiting van de voorbeeldprojecten culturele planologie en advisering en voorlichting aan gemeenten bij het (gezamenlijk) ontwikkelen van beleid op het gebied van cultuur(historie) en ruimtelijke ordening.

7.4 Uitvoering

Om ons beleid voor Mooi Noord-Holland de komende jaren te verwezenlijken voeren wij de komende jaren het programma Ontwikkelen en Beleven uit.

7.4.1 Uitvoeringsprogramma Ontwikkelen en Beleven

Doel: Cultuur en cultuurhistorie vaker en eerder inzetten bij ruimtelijke ontwikkelingen om de ruimtelijke kwaliteit in Noord-Holland te versterken.

Budget: € 330.000 (2009)

Overzicht van activiteiten en resultaten voor Ontwikkelen en Beleven

	Activiteit	Resultaat eind 2012	Partner
1	Verstrekken opdrachten culturele planologie voor voorbeeldprojecten	Ten minste twaalf voorbeeldprojecten culturele planologie welke op een goede integrale wijze getoetst en (digitaal) ontsloten worden	ILG, kunstenaars
2	Uitvoeren onderzoek naar verbreding percentageregeling infrastructuurle werken	In 2009 onderzoek naar mogelijkheden om de percentageregeling te verbreden en in te zetten voor cultureel planologische trajecten	
3	Ontwikkelen van een Cultuurhistorische Informatiekaart	Cultuurhistorische informatiekaart gereed en bekend bij: - 10% van alle bewoners - 75% van alle gemeenten	CENH Gemeenten RACM
4	Oprichten Cultuurhistorisch loket met als onderdeel 'cultuur en ruimte'	Loket Cultuurhistorie met expertise op het gebied van Cultuur en Ruimte welke: - Bekend is bij 90 % van alle gemeenten; - Zelf actief tenminste 20 gemeente per jaar benaderd	CENH gemeenten

8. Instrumentarium

Om onze doelen van 'Cultuur op de Kaart 2009 - 2012' te bereiken zetten we de komende jaren de volgende instrumenten in:

- Provinciale uitvoeringsorganisaties
- Programma's en projecten
- Uitvoeringsregelingen
- Investerings (in infrastructuur)

8.1 Provinciale uitvoeringsorganisaties

Flexibilisering en verzakelijking

Op het gebied van cultuur en cultuurhistorie hebben wij een twaalftal uitvoeringsorganisaties die activiteiten uitvoeren om ons beleid mede te realiseren. Wij zullen gedurende de komende Cultuurnotaperiode de relatie met deze instellingen voortzetten.

Vier uitvoeringsorganisaties (KCNH, CENH, De Kunst en ProBiblio) vervullen zowel 2^e lijns- als 1^e lijns-activiteiten. De 2^e lijns-taken betreffen advisering en ondersteuning van gemeenten, onderwijsveld en culturele veld, het ontwikkelen van netwerken, het opbouwen en overdragen van kennis en expertise en innovatie. De 1^e-lijns-activiteiten bestaan voornamelijk uit publieksactiviteiten en innovatieve projecten.

Wij flexibiliseren het budget voor de 1^e lijns en innovatieve activiteiten van de uitvoeringsorganisaties. Uitgangspunt hierbij vormt dat we ruimte creëren om flexibel in te spelen op actuele ontwikkelingen door middel van programma's en projecten. Wij streven er naar om vanaf 2010 20% van het voor uitvoeringsorganisaties beschikbare budget te flexibiliseren.

Wij zullen in 2009, na overleg met de uitvoeringsorganisaties, bepalen op welke wijze dit wordt ingevuld.

Uit dit flexibel budget zullen wij in 2010 subsidie voor projecten aan de uitvoeringsorganisaties verstrekken. In de jaren daarna wordt de inschrijving op deze activiteiten opengesteld voor andere aanbieders. Deze wijze van werken geeft ons ook de mogelijkheid om meerjarige projecten te financieren. In 2012 zal deze werkwijze worden geëvalueerd.

Voor 2009 zullen er in financieel opzicht geen veranderingen optreden voor de provinciale uitvoeringsorganisaties.

Wij zullen het verzakelijkingsproces dat de afgelopen periode is ingezet voortzetten. Dit betekent dat wij helder omschrijven welke resultaten wij verwachten van de instellingen. Op basis hiervan zullen wij met de uitvoeringsorganisaties jaarlijks afspraken maken over de prestatieplannen. De hoogte van de subsidie wordt gekoppeld aan de te behalen resultaten.

Cultureel Erfgoed Noord-Holland

Cultureel Erfgoed Noord-Holland (CENH) is in 2007 ontstaan door een fusie van het Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland, de Stichting Stelling van Amsterdam en

Museaal en Historisch Perspectief Noord-Holland. CENH voert activiteiten uit ter ondersteuning van het behouden en promoten van het cultureel erfgoed in Noord-Holland. CENH voert 2^e lijnsactiviteiten uit zoals de ondersteuning van gemeenten en erfgoedinstellingen en deskundigheidsbevordering. Ook voert zij 1^e lijnsactiviteiten uit zoals de ontwikkeling en uitvoering van publieksgerichte activiteiten en innovatieve projecten. Op deze activiteiten en projecten zal het flexibiliseringprincipe worden toegepast.

Kunst en Cultuur Noord-Holland

Stichting Kunst en Cultuur Noord-Holland (KCNH) heeft als provinciale uitvoeringsorganisatie de taak de (passieve) participatie aan cultuur te vergroten. Kunst en Cultuur Noord-Holland voert enerzijds 2^e lijnsactiviteiten uit, zoals de ondersteuning van gemeenten bij ontwikkeling van cultuurbeleid, en anderzijds 1^e lijnsactiviteiten, zoals de ontwikkeling en uitvoering van publieksgerichte projecten en innovatieve projecten. Op deze activiteiten en projecten zal het flexibiliseringprincipe worden toegepast.

Centrum Beeldende Kunst Noord-Holland

Het Centrum Beeldende Kunst Noord-Holland (CBK Noord-Holland) is een activiteit die is ondergebracht bij KCNH.

Het CBK Noord-Holland heeft als kerntaken:

- samenbrengen vraag en aanbod op het gebied van beeldende kunst en vormgeving
- informatieverstrekking en advisering

Wij zullen deze activiteit voortzetten. Wij nodigen de vier Noord-Hollandse gemeenten die vanaf 2009 voor beeldende kunst een bijdrage van het Rijk krijgen uit het centrum mede financieel te ondersteunen.

Steunfunctie cultuureducatie

Zeven regionale steunpunten kunsteducatie en het Bureau Erfgoededucatie (ondergebracht bij CENH) verzorgen de ondersteuning op het terrein van kunsteducatie en erfgoededucatie. Daarnaast verzorgt KCNH de roulatie van educatieve tentoonstellingen voor het onderwijs in Noord-Holland. Voor media-educatie bestaat nog geen ondersteuningsorganisatie. Wij willen vanaf medio 2009 nog met één organisatie voor cultuureducatie werken. Deze organisatie herbergt kunst-, erfgoed- en media-educatie. Deze nieuwe organisatie moet de effectiviteit en de efficiency op het gebied van cultuureducatie vergroten. Wij zullen op het budget van deze organisatie geen flexibilisering toepassen.

De Kunst

De Kunst is de provinciale uitvoeringsorganisatie op het terrein van amateurkunst. De Kunst voert hiervoor zowel 2^e lijns-activiteiten, als 1^e lijns-activiteiten uit. De 2^e lijnsactiviteiten betreffen de ondersteuning en advisering van het amateurkunstveld en gemeenten en scholing van het kader. De 1^e lijns-activiteiten betreffen de uitvoering van publieksgerichte en innovatieve projecten. Op deze activiteiten en projecten zal het flexibiliseringprincipe worden toegepast.

Wij willen tevens dat De Kunst een andere rol gaat vervullen en zich meer richt op het ontwikkelen en uitvoeren van (voorbeeld)projecten op provinciaal niveau. Wij zullen De Kunst de opdracht geven de ondersteuningsactiviteiten meer te richten op doelgroepen en ontwikkelingen buiten de traditionele verenigingsstructuren van het amateurkunstveld:

- jongerencultuur
- nieuwe vormen van amateurkunst
- samenwerking met het onderwijs.

ProBiblio

ProBiblio ondersteunt de bibliotheken in Noord- en Zuid-Holland. Probiblio vervult 2^e lijns-activiteiten en organiseert innovatieve projecten.

De komende vier jaar geven wij ProBiblio in afstemming met de provincie Zuid-Holland de opdracht om zich specifiek te richten op:

- stimuleren kennisoverdracht en innovatie bij basisbibliotheken in Noord-Holland met name op de centrale taken: informatie, educatie en lezen;
- media-educatie in samenwerking met de steunfunctie cultuureducatie
- bestrijding laaggeletterdheid;
- netwerkondersteuning om effectiviteit, kwaliteit en efficiency van het bibliotheekwerk te vergroten.

Op de innovatieve projecten zal het flexibiliseringprincipe worden toegepast.

Monumentenwacht

De Monumentenwacht voert in opdracht van de provincie bouwkundige inspecties uit op zowel rijks- als provinciale monumenten. In de periode 2009 – 2012 zal de Monumentenwacht deze activiteit in principe voortzetten. Wij zullen op het budget van deze organisatie geen flexibilisering toepassen.

8.2 Programma's en projecten

Wij willen actief en effectief inspelen op actuele ontwikkelingen die zich voordoen. De komende periode initiëren wij programma's en projecten. Deze programma's worden door onszelf, of in opdracht door anderen uitgevoerd. Dit kan in de vorm van subsidie of een opdrachtnemer-opdrachtgever relatie. Huidige voorbeelden zijn de Stelling van Amsterdam (programma) en Karavaan (jaarlijks project).

Wij zullen de komende periode de volgende programma's en projecten realiseren:

1. Programma voor de Westfriese Omringdijk, gericht op enerzijds behoud, beheer en ontwikkeling en anderzijds vergroten van de publieke aandacht door middel van culturele activiteiten
2. Programma gericht op de ontwikkeling van culturele biografie van Noord-Holland
3. Project Digitaal museum
4. Project Archeologisch depot

Ander projecten zullen afhangen van de actualiteit. Opties:

5. Projecten gericht op grootschalige (provinciale) culturele manifestaties
6. Regionale samenwerkingsprogramma's
7. Programma's voor activiteiten in het kader van themajaren, zoals het Jaar van de Geschiedenis en het Europees jaar van de creativiteit en innovatie (beide 2009)
8. VOC-project op Texel

8.3 Uitvoeringsregelingen

Vanaf 1 januari 2009 geldt een nieuwe Algemene subsidieverordening Noord-Holland (AsN 2009). In het kader hiervan worden deelverordeningen omgezet naar uitvoeringsregelingen. Wij zullen het aantal uitvoeringsregelingen sterk verminderen om meer duidelijkheid te scheppen naar het veld. De uitvoeringsregelingen zullen inhoudelijk breed en thematisch van opzet zijn. De toegankelijkheid en de uitvoerbaarheid zal worden verbeterd. Het instrument moet aansluiten bij de beoogde werking van ons beleid en de rol die wij als provincie willen oppakken.

Voor de komende jaren maken wij gebruik van de volgende uitvoeringsregelingen:

- Cultuureducatie
- Amateurkunst
- Programmering en Publiek (kleinschalige podia, musea, archieven, kunstenaarsinitiatieven en filmhuizen)
- Cultuurhistorische Waarden (monumenten, stolpen en molens)
- Vrijwilligers
- Infrastructuur Bibliotheekwerk

Daar waar mogelijkheden bestaan van Rijksfinanciering (Basisinfrastructuur, Fonds voor Cultuurparticipatie, NFPK+) zullen wij tot matching overgaan.

8.4 Investeringsimpuls in infrastructuur

Naast projectmatige ondersteuning vinden wij het belangrijk te investeren in de culturele infrastructuur in Noord-Holland. Wij doen daarom de komende jaren een aantal grootschalige investeringen in voorzieningen die van bovenlokaal belang zijn.

In het najaar van 2008 is de nieuwe Investeringsimpuls vastgesteld door Provinciale Staten.

In dit kader investeren wij in:

- oprichting nieuw archeologisch depot;
- totstandkoming Noord-Hollands Digitaal Museum;
- restauratie van beeldbepalende monumenten;
- verbouw en nieuwbouw van Noord-Hollandse musea.

Naast bovenstaande investeringen zal ook een mogelijke investering in de ontwikkeling van RTV Noord-Holland als crossmediaal bedrijf worden afgewogen in het kader van de nieuwe investeringsimpuls.

De voorstellen voor deze investeringen zullen afzonderlijk worden uitgewerkt en door Provinciale Staten worden vastgesteld.

9. Meten, evalueren en actualiseren

Wij hebben in ons cultuurbeleid voor de komende vier jaar onze doelen scherp gesteld en concreet gemaakt. In deze Cultuurnota hebben wij, daar waar dat mogelijk is, operationele doelen concreet benoemd in maatschappelijke resultaten. Het stellen van deze concrete doelen krijgt pas betekenis als we weten wat het vertrekpunt van ons beleid is. Waar we ons beleid voortzetten kunnen we vaak al gebruik maken van gegevens over onze uitgangspositie. Waar we met deze nota nieuw beleid gaan voeren of onze accenten gaan verleggen, organiseren we in ieder geval op het niveau van de beleidsdoelen nulmetingen. Op basis daarvan stellen we vervolgens alsnog reële concrete doelen.

Op deze wijze geven wij concreet aan hoe en waarop wij ons cultuurbeleid willen (laten) beoordelen. Niet alleen aan het einde van de nieuwe Cultuurnotaperiode, maar ook tussentijds om mogelijkheden te hebben ons beleid bij te sturen.

Niet alle doelen zijn echter te kwantificeren. Zo vraagt het aanjagen van een nieuwe ontwikkeling al snel om een kwalitatieve beoordelingswijze, omdat op voorhand niet duidelijk is wat het brengen gaat.

9.1 Meten en evalueren

Om de resultaten van ons beleid in kaart te brengen en te beoordelen gaan wij de komende periode op een aantal niveaus metingen doen:

1. op het niveau van uitvoeren van activiteiten;
2. op het niveau van beoogde resultaten van de activiteiten in de uitvoeringsprogramma's;
3. op het niveau van de beleidsdoelen op de drie benoemde thema's.

De niveaus zijn bepalend voor de frequentie en wijze van meten en beoordelen.

Op het niveau van uitvoeren van activiteiten zal jaarlijks in het kader van de Planning en Control-cyclus gemeten en gerapporteerd worden over realisatie van de voorgenomen activiteiten en projecten per uitvoeringsprogramma. Wij doen dat door een interne voortgangsrapportage.

Om de beoogde resultaten van onze activiteiten te kunnen beoordelen organiseren wij na twee jaar met relevante partijen midtermreviews per uitvoeringsprogramma om zicht te houden op de goede koers, de juistheid van de veronderstelde werking van ons beleid, de waardering van de gerealiseerde resultaten en eventuele knelpunten in de uitvoering van ons beleid. Tijdens de midtermreview kunnen we ook de juistheid van onze meetpunten en het verhaal achter de cijfers in onze periodieke metingen in beeld krijgen.

Om de beleidsdoelen per thema te monitoren is informatie bepaald waarop de ontwikkelingen binnen het thema worden onderzocht. Bijvoorbeeld de ontwikkeling van de bezoekersaantallen aan cultuuruitingen. Aan de start van het laatste jaar van deze cultuurnotaperiode zal per thema een evaluatief onderzoek georganiseerd worden. Hierin

zal zowel kwantitatief als kwalitatief zicht moeten worden verkregen hoe en in welke mate de resultaten van het provinciale cultuurbeleid hebben bijgedragen aan de beleidsdoelen op de drie thema's. Ook hier geldt, dat daar waar we niet 'hard' kunnen krijgen op welke wijze ons beleid bijdraagt aan gewenste ontwikkelingen, we zo helder en eenstemmig de veronderstelde werking van ons beleid in beeld willen krijgen. We gebruiken daarvoor dan het oordeel van experts (de midterm-review groep uitgebreid met enkele onafhankelijke deskundigen).

9.2 Actualiseren

Naast de tussentijdse metingen op de diverse geformuleerde beleidsdoelen en uitvoeringsprogramma's willen we ons beleid ook actueel houden. Dit doen we door de inzet van interactieve instrumenten richting de uiteindelijke doelgroepen van ons beleid: de bewoners en bezoekers van onze provincie. Tijdens de voorbereiding van deze cultuurnota is met diverse doelgroepen (gezamenlijk) gesproken over de vormgeving van ons cultuurbeleid. Wij blijven dit ook doen tijdens de Cultuurnotaperiode. Zo gaan we bijvoorbeeld met de jongeren van Plug-out (KCNH) periodiek om de tafel zitten over het cultuurbeleid in hun directe omgeving.

Daarnaast ontwikkelen wij als publieksversie van de Cultuurnota een interactieve en innovatief vormgegeven website. Op de website zal het beleid in beeld worden gebracht en zullen de resultaten en de voortgang te volgen zijn. De website zal de mogelijkheid bieden aan relevante doelgroepen om te reageren op het beleid en met ons en elkaar in discussie te gaan.

10. Financieel overzicht Cultuurnota 2009-2012

Begroting 2009 – 2012 per uitvoeringsprogramma

	2009	2010	2011	2012
TOTAAL	30.765.500	30.822.200	30.822.200	30.822.200
LEVEND VERLEDEN	3.479.987	3.262.758	3.247.758	3.247.758
Uitvoeringsprogramma Bewaren en Beheren	1.992.844	1.923.044	1.908.044	1.908.044
Uitvoeringsprogramma Vertellen en Ontsluiten	1.487.143	1.339.714	1.339.714	1.339.714
GENIETEN EN MEEDOEN	12.635.313	11.742.870	11.757.870	11.757.870
Uitvoeringsprogramma Leren en Ontdekken	4.916.800	4.916.800	4.916.800	4.916.800
Uitvoeringsprogramma Doen en Ontplooiën	1.298.474	1.378.779	1.378.779	1.378.779
Uitvoeringsprogramma Verbinden en Promoten *1	6.420.039	5.447.291	5.462.291	5.462.291
MOOI NOORD-HOLLAND	330.000	310.000	310.000	310.000
Uitvoeringsprogramma Ontwikkelen en Beleven *2	330.000	310.000	310.000	310.000
OVERIG (advisering en onderzoek)	375.000	325.000	325.000	325.000
FLEXIBEL BUDGET PROGRAMMA'S EN PROJECTEN	0	1.236.371	1.236.371	1.236.371
RTV NOORD-HOLLAND	13.945.200	13.945.200	13.945.200	13.945.200

*1 In dit programma is motie BKV (CBK, kunstenaarsinitiatieven) verwerkt

*2 In dit programma is motie BKV (150.000 culturele planologie) verwerkt

Begroting 2009 - 2012 per categorie

	2009	2010	2011	2012
TOTAAL	30.765.500	30.822.200	30.822.200	30.822.200
PROVINCIALE UITVOERINGSORGANISATIES	9.165.917	7.929.546	7.929.546	7.929.546
Monumentenwacht				
CENH				
KCNH				
Cultuureducatie				
De Kunst				
ProBiblio				
Centrum Beeldende Kunst Noord-Holland				
UITVOERINGSREGELINGEN/SUBSIDIES	7.279.383	7.386.083	7.386.083	7.386.083
PROGRAMMA'S EN PROJECTEN (flexibel budget)	0	1.236.371	1.236.371	1.236.371
o.a. Programma dijken, regionale samenwerkingsprogramma's				
RTV NOORD-HOLLAND	13.945.200	13.945.200	13.945.200	13.945.200
OVERIG (ADVISERING EN ONDERZOEK)	375.000	325.000	325.000	325.000
NIEUWE INVESTERINGSIMPULS	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Nieuw archeologisch depot				
Noord-Hollands Digitaal Museum				
Restauratie van beeldbepalende monumenten				
Verbouw en nieuwbouw van Noord-Hollandse musea				

Bijlage overzicht Cultuurnota beleid 2009-2012

Overzicht 1 Thema *Levend verleden*

Programma/ onderdeel	Nieuw beleid	Beleed voortzetten	Beleed stopt
<i>Uitvoeringsprogramma Bewaren en Beheren</i>			
Monumenten	<ul style="list-style-type: none"> o Herdefiniëren provinciale monumentenlijst o Stimuleren gemeenten om eigen cultuurhistorisch beleid te voeren o Ontwikkelen programma dijken o Bijdragen aan onderhoud en verzekering stolpen en molens via uitvoeringsregeling Cultuurhistorische waarden o Restauratie Opleidingsproject voor roerende monumenten 	<ul style="list-style-type: none"> o Restauratie en onderhoud monumenten via uitvoeringsregeling Cultuurhistorische waarden o Monumentenwacht o Programma Stelling van Amsterdam o Molenprijs o Stimuleren publieke toegankelijkheid cultureel erfgoed o Molencommissie (wordt stichting) 	<ul style="list-style-type: none"> o Maal- en draaipremie Molens
Archeologie		<ul style="list-style-type: none"> o Voortzetten gebiedsprogramma's archeologie o Archeologisch depot (huidige depot) o Stimuleren gemeentelijke archeologische kaarten 	<ul style="list-style-type: none"> o Deelverordening Participatie en Educatie Archeologie
Nieuwe investeringsimpuls	<ul style="list-style-type: none"> o Nieuw archeologisch informatiecentrum/depot o Investeren in Noord-Hollandse monumenten 		
<i>Uitvoeringsprogramma Vertellen en Ontsluiten</i>			
Bewustwording verleden	<ul style="list-style-type: none"> o Ontwikkelen van een Culturele Biografie Noord-Holland o Ontwikkelen projecten gericht op nieuw immaterieel erfgoed o Ontwikkelen visie op RHC o Uitvoeringsregeling Publiek en Promotie voor musea en archieven 	<ul style="list-style-type: none"> o Ondersteunen Noord-Hollandse erfgoedinstellingen door CENH o Provinciale Atlas o Ontsluiten eigen archeologische collectie 	<ul style="list-style-type: none"> o Deelverordening Museumondersteuning o Geschiedenisbank
Nieuwe investeringsimpuls	<ul style="list-style-type: none"> o Investeren in verbouw en nieuwbouw van musea o Opzetten van een Digitaal Museum NH 		

Overzicht 2 Thema Genieten en Meedoen

Programma/ onderdeel	Nieuw beleid	Beleid voortzetten	Beleid stopt
Uitvoeringsprogramma Leren en Ontdekken			
Cultuureducatie	<ul style="list-style-type: none"> ○ Uitvoeringsregeling Educatie en Participatie ○ Pilot Cultuurkaartje OV ○ Beleid media-educatie ○ Voorbeeldprojecten ○ Projectenbank ○ Één ondersteuningsorganisatie cultuureducatie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Cultuureducatief beleid van scholen ○ Interne cultuurcoördinatoren ○ Lokale en regionale netwerken ○ Subsidie jeugdtheatergezelschappen ○ Rondjes Cultuur 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Deelverordening cultuureducatie ○ Jongerentheaterdagen ○ Deelverordening Professionele Podiumkunsten ○ Deelverordening Theaterkrediet
Uitvoeringsprogramma Doen en Ontplooiën			
Amateurkunst	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ondersteuning gemeenten ○ Netwerken onderwijs en amateurkunst ○ Voorbeeldprojecten ○ Talentontwikkeling ○ Uitvoeringsregeling Educatie en Participatie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Amateurinitiatieven zoals manifestaties en festivals 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Deelverordening BAZ ○ Deelverordening Cultuurparticipatie
Uitvoeringsprogramma Verbinden en Promoten			
Publieksbereik en spreiding	<ul style="list-style-type: none"> ○ Digitale uitgaansportal ○ Pilot digitale toepassingen ○ Uitvoeringsregeling Programmering en Publiek ○ Pilot NFPK+ ○ Uitvoeringsregeling Vrijwilligers ○ Informatiepunt creatieve industrie ○ Samenwerking in regio's ○ Culturele manifestaties 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Plug Out ○ Karavaan ○ Created in Noord-Holland 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regeling Kleinschalige Podia (NFPK+, voorheen FPPM) ○ Poppodia ○ Filmhuizen
Beeldende kunst	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ondersteuning kunstenaarsinitiatieven via uitvoeringsregeling Programmering en Publiek 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Centrum Beeldende Kunst en Vormgeving 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Deelverordening Beeldende Kunst en Vormgeving
Bibliotheek en regionale omroep		<ul style="list-style-type: none"> ○ Bibliotheeknetwerk ○ Samenwerking bibliotheken, musea en archieven ○ Uitpunten ○ Cultuureducatie, informatie en lezen ○ Voorzieningen kleine kernen ○ Samenwerking collectiegebied ○ Bibliotheekvernieuwingsproces ○ Financiering RTV-NH 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bibliobus

Overzicht 3 Thema Mooi Noord-Holland

Programma/ onderdeel	Nieuw beleid	Beleid voortzetten	Beleid stopt
<i>Uitvoeringsprogramma Ontwikkelen en Beleven</i>			
Culturele planologie	<ul style="list-style-type: none"> ○ Onderzoek naar verbreding percentageregeling infrastructurele werken ○ Loket Cultuur en Ruimte bij CENH ○ Cultuurhistorische informatiekaart 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Provinciale voorbeeldprojecten culturele planologie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Deelverordening culturele planologie ○ CHW als toetsingskaart